

Dokument zasedanja

A9-0338/2021

6.12.2021

POROČILO

s priporočili Komisiji o boju proti nasilju na podlagi spola: spletno nasilje
(2020/2035(INL))

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve
Odbor za pravice žensk in enakost spolov

Poročevalki: Sylwia Spurek in Elisavet Vozemberg-Vrionidi (Elissavet
Vozemberg-Vrionidi)

(Pobuda – člen 47 Poslovnika)

(Postopek s skupnimi sejami odborov – člen 58 Poslovnika)

(Avtorici predloga: Sylwia Spurek in Elisavet Vozemberg-Vrionidi (Elissavet
Vozemberg-Vrionidi))

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
PRILOGA K PREDLOGU RESOLUCIJE: PRIPOROČILA KOMISIJI O VSEBINI ZAHTEVANEGA PREDLOGA O BOJU PROTI NASILJU NA PODLAGI SPOLA: SPLETNO NASILJE	21
OBRAZLOŽITEV	28
PRILOGA: SEZNAM SUBJEKTOV ALI OSEB, OD KATERIH STA POROČEVALKI PREJELI PRISPEVEK.....	33
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	34
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	35

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

s priporočili Komisiji o boju proti nasilju na podlagi spola: spletno nasilje (2020/2035(INL))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju člena 2 in člena 3(3) Pogodbe o Evropski uniji,
- ob upoštevanju člena 8, člena 83(1) ter členov 84 in 225 Pogodbe o delovanju Evropske unije,
- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti njenih členov 7, 8, 10, 11, 12, 21, 23, 24, 25, 26 in 47,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. marca 2020 z naslovom „Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025“, zlasti v sporočilu zapisanega cilja o svobodi žensk in deklet pred nasiljem zaradi spola in spolnimi stereotipi,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 14. aprila 2021 z naslovom „Strategija EU za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2021–2025“,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 28. septembra 2017 z naslovom „Boj proti nezakonitim spletnim vsebinam – Povečanje odgovornosti spletnih platform“,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. junija 2020 z naslovom „Strategija EU o pravicah žrtev (2020–2025)“,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 12. novembra 2020 z naslovom „Unija enakosti: strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025“,
- ob upoštevanju predloga sklepa Sveta o sklenitvi, s strani Evropske unije, Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima, ki ga je podala Komisija,
- ob upoštevanju predloga Komisije za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o enotnem trgu za digitalne storitve (akt o digitalnih storitvah) in spremembi Direktive 2000/31/ES,
- ob upoštevanju kodeksa ravnanja za odpravo nezakonitega sovražnega govora na spletu, ki ga je Komisija objavila maja 2016, in pete ocene tega kodeksa, na podlagi katere je bil pripravljen dokument z naslovom „Factsheet - 5th monitoring round of the Code of Conduct“ (Informativni pregled – peti krog spremljanja kodeksa ravnanja),
- ob upoštevanju Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima, ki jo je mogoče podpisati od 11. maja 2011 v Istanbulu,
- ob upoštevanju Konvencije Sveta Evrope o kibernetiski kriminaliteti z dne 23. novembra 2001,

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 21. januarja 2021 o strategiji EU za enakost spolov¹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. junija 2021 o spodbujanju enakosti spolov v izobraževanju in karierah na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike²,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. marca 2021 o razglasitvi EU kot svobodnega območja za osebe LGBTIQ³,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. februarja 2021 o izvajanju Direktive 2011/36/EU o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev⁴,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. februarja 2021 o prihodnjih izzivih na področju pravic žensk v Evropi: več kot 25 let po Pekinški deklaraciji in izhodiščih za ukrepanje⁵,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 21. januarja 2021 o vidiku enakosti spolov v obdobju krize zaradi COVID-19 in obdobju po krizi⁶,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 21. januarja 2021 o zapolnitvi digitalnega razkoraka med spoloma: udeležba žensk v digitalnem gospodarstvu⁷,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. novembra 2020 o krepitvi medijske svobode: varstvo novinarjev v Evropi, sovražni govor, dezinformacije in vloga platform⁸,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. aprila 2020 o usklajenem ukrepanju EU za spoprijemanje s pandemijo COVID-19 in njenimi posledicami⁹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 28. novembra 2019 o pristopu EU k Istanbulski konvenciji in drugih ukrepih za boj proti nasilju na podlagi spola¹⁰,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. februarja 2019 o nazadovanju na področju pravic žensk in enakosti spolov v EU¹¹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. septembra 2018 o ukrepih za preprečevanje trpinčenja in spolnega nadlegovanja na delovnem mestu, javnih mestih in v političnem življenju v EU ter boj proti njima¹²,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. aprila 2018 o krepitvi vloge in položaja žensk

¹UL C 456, 10.11.2021, str. 208.

² Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0025.

³ Sprejeta besedila, P9_TA(2021)0089.

⁴ UL C 465, 17.11.2021, str. 30.

⁵ UL C 465, 17.11.2021, str. 160.

⁶ UL C 456, 10.11.2021, str. 191.

⁷ UL C 456, 10.11.2021, str. 232.

⁸ UL C 425, 20.10.2021, str. 28.

⁹ UL C 316, 6.8.2021, str. 2.

¹⁰ UL C 232, 16.6.2021, str. 48.

¹¹ UL C 449, 23.12.2020, str. 102.

¹² UL C 433, 23.12.2019, str. 31.

in deklet s pomočjo digitalnega sektorja¹³,

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 26. oktobra 2017 o boju proti spolnemu nadlegovanju in zlorabam v EU¹⁴,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 3. oktobra 2017 o boju proti kibernetiski kriminaliteti¹⁵,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. septembra 2017 o predlogu sklepa Sveta o sklenitvi, s strani Evropske unije, Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima¹⁶,
- ob upoštevanju določb pravnih instrumentov Organizacije združenih narodov (OZN) na področju človekovih pravic, zlasti pravic žensk in otrok, in drugih instrumentov OZN o nasilju nad ženskami in otroki,
- ob upoštevanju resolucij Generalne skupščine OZN z dne 16. decembra 2020 z naslovoma „Intensification of efforts to prevent and eliminate all forms of violence against women and girls“ (Okrepitev prizadevanj za boj proti vsem oblikam nasilja nad ženskami in dekleti ter njihovo odpravo) (A/RES/75/161) in „The right to privacy in the digital age“ (Pravica do zasebnosti v digitalni dobi) (A/RES/75/176),
- ob upoštevanju resolucije Sveta OZN za človekove pravice z dne 5. julija 2018 z naslovom „Accelerating efforts to eliminate violence against women and girls: preventing and responding to violence against women and girls in digital contexts“ (Pospeševanje prizadevanj za odpravo nasilja nad ženskami in dekleti: preprečevanje nasilja nad ženskami in dekleti v digitalnem okolju ter odzivanje nanj) (A/HRC/RES/38/5),
- ob upoštevanju poročil posebnih poročevalcev OZN o nasilju nad ženskami, o njegovih vzrokih in posledicah, zlasti poročila z dne 18. junija 2018 o spletnem nasilju nad ženskami in dekleti z vidika človekovih pravic (A/HRC/38/47), poročila z dne 6. maja 2020 o boju proti nasilju nad novinarkami (A/HRC/44/52) in poročila z dne 24. julija 2020 o presečišču pandemije koronavirusne bolezni (covid-19) in pandemije nasilja nad ženskami na podlagi spola s poudarkom na nasilju v družini in pobudi za preprečevanje nasilja v družini,
- ob upoštevanju Deklaracije OZN o odpravi nasilja nad ženskami z dne 20. decembra 1993,
- ob upoštevanju Konvencije OZN proti mučenju in drugemu okrutnemu, nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju z dne 10. decembra 1984,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk z dne 18. decembra 1979,
- ob upoštevanju splošnega priporočila št. 35 Odbora za odpravo diskriminacije žensk z

¹³ UL C 390, 18.11.2019, str. 28.

¹⁴ UL C 346, 27.9.2018, str. 192.

¹⁵ UL C 346, 27.9.2018, str. 29.

¹⁶ UL C 337, 20.9.2018, str. 167.

- dne 14. julija 2017 o nasilju nad ženskami na podlagi spola, s katerim je bilo posodobljeno splošno priporočilo št. 19,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o otrokovih pravicah z dne 20. novembra 1989,
 - ob upoštevanju splošne pripombe št. 13 (2011) Odbora za pravice otroka z dne 18. aprila 2011 o pravici otrok, da niso žrtve kakršnega koli nasilja,
 - ob upoštevanju agende za trajnostni razvoj do leta 2030 in zlasti cilja trajnostnega razvoja št. 5,
 - ob upoštevanju poročila Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) o varnosti novinark na spletu¹⁷,
 - ob upoštevanju študije službe Evropskega parlamenta za raziskave z naslovom „Combating gender-based violence: Cyber violence - European added value assessment“ (Boj proti nasilju na podlagi spola: kibernetško nasilje – ocena evropske dodane vrednosti),
 - ob upoštevanju študije službe Evropskega parlamenta za raziskave z naslovom „Cyber violence and hate speech online against women“ (Kibernetško nasilje nad ženskami in spletni sovražni govor proti ženskam),
 - ob upoštevanju indeksa enakosti spolov Evropskega inštituta za enakost spolov,
 - ob upoštevanju Direktive 2011/93/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o boju proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok ter otroški pornografiji in nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2004/68/PNZ¹⁸,
 - ob upoštevanju Direktive 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ¹⁹,
 - ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1232 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. julija 2021 o začasnem odstopanju od nekaterih določb Direktive 2002/58/ES glede uporabe tehnologij s strani ponudnikov medosebnih komunikacijskih storitev, neodvisnih od številke, za obdelavo osebnih in drugih podatkov za namene boja proti spolni zlorabi otrok na spletu²⁰,
 - ob upoštevanju poročila Agencije Evropske unije za temeljne pravice z dne 3. marca 2014 z naslovom „Violence against women: an EU-wide survey“ (Nasilje nad ženskami: vseevropska raziskava),
 - ob upoštevanju poročila Agencije Evropske unije za temeljne pravice z dne 14. maja 2020 z naslovom „EU LGBTI II: A long way to go for LGBTI equality“

¹⁷ https://www.osce.org/files/f/documents/2/9/468861_0.pdf

¹⁸ UL L 335, 17.12.2011, str. 1.

¹⁹ UL L 315, 14.11.2012, str. 57.

²⁰ UL L 274, 30.7.2021, str. 41.

(Poročilo EU LGBTI II: Dolga pot do enakosti oseb LGBTI)²¹,

- ob upoštevanju mnenja generalnega pravobranilca Sodišča Evropske unije z dne 11. marca 2021 o Konvenciji Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima, katerega namen je pojasniti pravno negotovost v zvezi s tem, ali Unija Konvencijo lahko sklene in ratificira²²,
 - ob upoštevanju dela Agencije Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah (Eurojust) in Agencije Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol), vključno z Evropskim centrom za boj proti kibernetiki kriminaliteti, ter ocene ogroženosti zaradi internetnega organiziranega kriminala,
 - ob upoštevanju členov 47 in 54 Poslovnika,
 - ob upoštevanju skupne razprave Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve ter Odbora za pravice žensk in enakost spolov v skladu s členom 58 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve ter Odbora za pravice žensk in enakost spolov (A9-0338/2021),
- A. ker je enakost spolov temeljna vrednota in osrednji cilj Unije ter bi se morala odražati v vseh politikah Unije; ker sta pravici do enakega obravnavanja in nediskriminacije temeljni vrednoti, zapisani v členu 2 in členu 3(3) Pogodbe o Evropski uniji (PEU), členih 8, 10, 19 in 157 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) in členih 21 in 23 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah; ker je prvi cilj strategije Unije za enakost spolov za obdobje 2020–2025 osredotočen na odpravo nasilja na podlagi spola, ki je opisano kot „eden od največjih izzivov naše družbe“, saj vpliva na ženske na vseh ravneh družbe ne glede na starost, izobrazbo, dohodek, socialno ozadje in državo izvora ali prebivališče ter je ena od največjih ovir pri doseganju enakosti spolov;
- B. ker so v Uniji še vedno splošno razširjeni nasilje nad ženskami ter dekleti in druge oblike nasilja na podlagi spola, ki jih je treba razumeti kot skrajno obliko diskriminacije, ki pusti ogromne posledice na žrtvah, njihovih družinah in skupnostih, in kot kršitev človekovih pravic, ki sta zakoreninjena v neenakosti spolov ter prispevata k ohranjanju in krepitvi te neenakosti; ker nasilje na podlagi spola izhaja iz neenakomerne porazdelitve moči med ženskami in moškimi, uveljavljenih patriarhalnih struktur in prakse ter spolnih norm, seksizma in škodljivih spolnih stereotipov ter predsodkov, ki so pripeljali do nadvlade moških in diskriminacije žensk in deklet v vsej njihovi raznolikosti, tudi oseb LGBTIQ;
- C. ker bi moralo nasilje nad ženskami pomeniti vsako dejanje nasilja na podlagi spola, zaradi katerega ženske so ali bi lahko bile žrtve fizičnega, spolnega ali psihološkega trpljenja ali utpele ekonomsko škodo, všteti grožnje s tovrstnimi dejanji, prisilo ali samovoljnim odvzemom prostosti, ne glede na to, ali do tega pride v javnem ali v zasebnem življenju, na spletu ali zunaj njega;

²¹ https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2020-lgbti-equality-1_en.pdf

²² <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=238745&doclang=en>

- D. ker so lahko ženske in dekleta v vsej njihovi raznolikosti ter osebe LGBTIQ tarče kibernetnega nasilja na podlagi spola zaradi svojega spola, spolne identitete, spolnega izraza ali spolnih značilnosti; ker lahko presečne oblike diskriminacije, tudi diskriminacija na podlagi rase, jezika, veroizpovedi, prepričanja, nacionalnega ali socialnega porekla, pripadnosti nacionalni ali narodnostni manjšini, rojstva, spolne usmerjenosti, starosti, zdravstvenega stanja, invalidnosti, zakonskega stanu ali statusa migranta ali begunca, še zaostrijo posledice kibernetnega nasilja na podlagi spola; ker je v strategiji Unije za enakost oseb LGBTIQ poudarjeno, da ima vsakdo pravico do varnosti, tako doma kot v javnosti in na spletu;
- E. ker druga raziskava agencije FRA o osebah LGBTIQ v EU kaže, da je 10 % oseb LGBTIQ v letu pred raziskavo zato, ker so LGBTIQ osebe, doživelo kibernetno nadlegovanje, tudi prek družbenih medijev; ker so nesorazmerno bolj prizadete interspolne in transspolne osebe (16 %); ker je med žrtvami kibernetnega nadlegovanja zaradi pripadnosti LGBTIQ največ najstnikov, starih od 15 do 17 let (15 %), deleži drugih starostnih skupin pa znašajo od 7 % do 12 %;
- F. ker nasilje nad ženskami in dekleti v vsej njihovi raznolikosti ter nasilje na podlagi spola vključujeta različne, a ne medsebojno izključujoče oblike in izraze; ker je spletno nasilje pogosto povezano z nasiljem zunaj spleta, včasih celo neločljivo, saj se lahko zgodi pred nasiljem zunaj spleta, ga spremlja ali nadaljuje; ker bi bilo zato treba kibernetno nasilje na podlagi spola razumeti kot spletno nadaljevanje nasilja na podlagi spola v fizičnem svetu;
- G. ker je v študiji službe Evropskega parlamenta za raziskave z naslovom „Combating gender-based violence: Cyber violence - European added value assessment“ (Boj proti nasilju na podlagi spola: kibernetno nasilje – ocena evropske dodane vrednosti), v zvezi s kibernetnim nasiljem na podlagi spola ocenjeno, da je bilo med 4 % in 7 % žensk v Uniji v zadnjih 12 mesecih pred študijo žrtev kibernetnega nadlegovanja, med 1 % in 3 % pa žrtev kibernetnega zalezovanja; ker ima kibernetno zalezovanje več oblik in je najpogostejša vrsta sovražnega govora, ki se pojavlja samostojno ali v kombinaciji z drugimi oblikami nasilja, pri čemer se predolgo se ni prepoznavala in se v zvezi z njo ni ukrepalo; ker je študija organizacije World Wide Web Foundation, ki je bila izvedena leta 2020 in je vključevala anketirance iz 180 držav, razkrila, da je 52 % mladih žensk in deklet doživelo spletne zlorabe, kot so objava zasebnih fotografij, videov ali sporočil brez njihovega soglasja, zlonamerna in ponižujoča sporočila, uporaba žaljivega in grozečega jezika, spolno nadlegovanje in lažne vsebine, ter da 64 % anketirancev pozna nekoga, ki je bil žrtev spletne zlorabe;
- H. ker so mlade ženske in dekleta bolj izpostavljena tveganju kibernetnega nasilja, zlasti kibernetnega nadlegovanja in kibernetnega ustrahovanja; ker se najmanj 12,5 % primerov ustrahovanja v šolah zgodi na spletu; ker so mladi danes že v zgodnjem otroštvu vse bolj povezani z družbenimi omrežji; ker te oblike nasilja povečujejo družbene neenakosti, saj so njihove žrtve pogosto mladi iz najbolj prikrajšanih skupin; ker so po podatkih Unicefa dekleta dvakrat pogosteje tarča nadlegovanja kot fantje; ker iz te študije izhaja, da ženske bolj dvomijo v to, da tehnološka podjetja njihove podatke uporabljajo odgovorno;
- I. ker iz poročila agencije FRA z dne 3. marca 2014 z naslovom „Violence against women: an EU-wide survey“ (Nasilje nad ženskami: vseevropska raziskava) izhaja, da

je leta 2014 kibernetško nasilje v Uniji doživelo 11 % žensk, 14 % žensk pa je po dopolnjenem 15. letu doživelo zalezovanje;

- J. ker internetna povezljivost in potreba po dostopu do digitalne javne sfere postajata vse nujnejša za razvoj naših družb in gospodarstev; ker se delovna mesta vse bolj spreminjajo in postajajo odvisna od digitalnih rešitev, kar povečuje tveganje kibernetškega nasilja na podlagi spola za ženske, ki so dejavne na trgu dela in opravljajo gospodarsko dejavnost;
- K. ker so vse večji doseg interneta, hitro širjenje mobilnih informacij in uporaba družbenih medijev skupaj z navezavo večkratnih, ponavljajočih se in med seboj povezanih oblik nasilja nad ženskami privedli do velikega širjenja kibernetškega nasilja na podlagi spola; ker so ženske in dekleta, ki imajo dostop do interneta, pogosteje kot moški žrtve spletnega nasilja; ker je posebna poročevalka OZN o nasilju nad ženskami, njegovih vzrokih in posledicah opozorila, da bodo nove tehnologije neizogibno privedle do drugačnih in novih oblik spletnega nasilja nad ženskami; ker hitrost inovacij pogosto ne omogoča razmisleka o njihovih dolgoročnih posledicah, razširjenost kibernetškega nasilja na podlagi spola pa se bo v prihodnjih letih verjetno še naprej povečevala; ker je treba ustrezno oceniti vpliv kibernetškega nasilja na podlagi spola na žrtve in razumeti mehanizme, ki storilcem omogočajo izvajanje te oblike nasilja na podlagi spola, da bi zagotovili pravna sredstva, prevzemanje odgovornosti in preprečevanje tovrstnega nasilja;
- L. ker je po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije (WHO)²³ vsaka tretja ženska na svetu doživela fizično ali spolno nasilje, ki ga je večinoma zagrešil njihov intimni partner, ker se je nasilje na podlagi spola med pandemijo covid-19 povečalo, omejitve gibanja pa so tveganje nasilja v družini in zlorab še povečale; ker se je zaradi večje uporabe interneta med pandemijo covid-19 razširilo tudi nasilje na podlagi spola na spletu oziroma nasilje, ki uporablja informacijske in komunikacijske tehnologije, saj nasilni in nekdanji partnerji svoje žrtve spremljajo, jim sledijo, grozijo in izvajajo nasilje tudi prek digitalnih orodij ker lahko kibernetško nasilje spremlja fizično nasilje oziroma vanj preraste, če se ne obravnava v zgodnji fazi; ker Komisija v strategiji EU o pravicah žrtev za obdobje 2020–2025 priznava, da so sedanje razmere, povezane s pandemijo covid-19, privedle do porasta kibernetške kriminalitete, kot so spletna kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost in spletna kazniva dejanja iz sovraštva;
- M. ker so najbolj razširjene vrste kibernetškega nasilja na podlagi spola kazniva dejanja, kot so kibernetško nadlegovanje, kibernetško zalezovanje, kršitev zasebnosti z uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij, tudi v obliki dostopanja do podatkov ali slik, vstevši intimne podatke, ter njihovega pridobivanja, izmenjave, ustvarjanja in obdelave brez soglasja, kraja identitete in spletni sovražni govor, prisilni nadzor z digitalnim spremljanjem ter nadzor komunikacij prek aplikacij za zalezovanje in vohunjenje, ter uporaba tehnoloških sredstev za trgovino z ljudmi, tudi za namene spolnega izkoriščanja;
- N. ker se lahko kibernetško nasilje na podlagi spola izvaja z uporabo vrste spletnih komunikacijskih kanalov in orodij, zajemši družbene medije, spletne vsebine, forume za razprave, spletišča za zmenke, strani za spletne komentarje in igralne klepetalnice; ker se lahko številne vrste kibernetškega nasilja na podlagi spola izvajajo veliko lažje in v

²³ <https://www.who.int/publications/i/item/9789240022256>

večjem obsegu kot fizične oblike nasilja na podlagi spola;

- O. ker so nekatere države članice sprejele zakonodajo le o nekaterih specifičnih oblikah kibernetnega nasilja na podlagi spola, kar pušča velike vrzeli; ker trenutno na ravni Unije ni enotne opredelitve ali učinkovitih politik za preprečevanje kibernetnega nasilja na podlagi spola; ker države članice glede na to, da ni usklajene opredelitve na ravni Unije, kibernetno nasilje na podlagi spola preprečujejo in se bojujejo proti njemu v zelo različnem obsegu, posledično pa pri zaščiti, ki jo zagotavljajo države članice, prihaja do velikih razlik in razdrobljenosti kljub čezmejni naravi teh kaznivih dejanj; ker je treba za zблиževanje pristopov na evropski in na nacionalni ravni oblikovati usklajeno pravno opredelitev kibernetnega nasilja na podlagi spola;
- P. ker po mnenju posebne poročevalke OZN o nasilju nad ženskami, njegovih vzrokih in posledicah opredelitev spletnega nasilja nad ženskami vključuje vsa dejanja nasilja nad ženskami na podlagi spola, ki so v celoti ali delno storjena z uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT), kot so mobilni telefoni in pametni telefoni, internet, platforme družbenih medijev ali elektronska pošta, oziroma je uporaba IKT pripomogla k zagrešitvi teh dejanj, ali so bila ta dejanja zaradi uporabe IKT hujša, in ki so storjena nad žensko, ker je ženska, ali ki nesorazmerno prizadenejo ženske²⁴;
- Q. ker bi kriminalizacija kibernetnega nasilja na podlagi spola lahko imela odvračilni učinek na storilce zaradi strahu pred kaznimi ali zavedanja, da bodo zagrešili kaznivo dejanje;
- R. zaradi hitrega razvoja in uporabe digitalnih tehnologij in aplikacij se pojavljajo nove oblike; ker te različne oblike kibernetnega nasilja na podlagi spola in spletnega nadlegovanja prizadenejo osebe vseh starosti, in sicer od zgodnjega otroštva do obdobja izobraževanja in poklicnega življenja ter poznejšega življenjskega obdobja; ker je treba upoštevati tudi možnost, da se nasilje v kibernetnem svetu sprevrže v fizično nasilje;
- S. ker je po podatkih Evropskega inštituta za enakost spolov sedem od 10 žensk doživelo kibernetno zalezovanje; ker programska oprema za zalezovanje lajša zlorabo, saj storilec omogoča, da spremljajo naprave žrtev brez njihovega soglasja in ne da bi lastnik naprave vedel za spremljanje, pri tem pa programska oprema ostane skrita; ker je programska opremo za zalezovanje v Uniji mogoče zakonito uporabljati in kupiti, pogosto pa se trži kot programska oprema za starševski nadzor;
- T. ker se spolne zlorabe na podlagi slik pogosto uporabljajo za nadlegovanje in poniževanje žrtev; ker so globoki ponaredki (deepfakes) razmeroma nov način za izvajanje nasilja na podlagi spola, ki uporablja umetno inteligenco za izkoriščanje, poniževanje in nadlegovanje žensk;
- U. ker so spolne zlorabe na podlagi slik in spletišča, na katerih se razširjajo te zlorabe, vse pogostejša oblika nasilja med intimnimi partnerji; ker so lahko posledice spolne zlorabe na podlagi slik spolne, ker je bil spolni odnos posnet in/ali posnetek razširjen brez soglasja, psihološke, ker zasebno življenje žrtev postane javno, in ekonomske, ker lahko spolne zlorabe na podlagi slik ogrozijo trenutno ali prihodnje poklicno življenje žrtev;

²⁴Poročilo posebne poročevalke OZN o nasilju nad ženskami ter njegovih vzrokih in posledicah z dne 18. junija 2018 o spletnem nasilju nad ženskami in dekleti z vidika človekovih pravic (A/HRC/38/47).

- V. ker obstaja povečano tveganje, da se intimni in spolni videoposnetki žensk brez njihovega soglasja razširjajo na pornografskih spletiščih in da to razširjanje privede do finančnih koristi; ker spletno razširjanje zasebnih vsebin brez soglasja žrtve in še zlasti spolnih zlorab pomeni dodaten travmatičen element nasilja, ki ima pogosto hude posledice, tudi samomor;
- W. ker so mlade ženske in zlasti dekleta žrtve kibernetkega nasilja na podlagi spola, ki se izvaja z uporabo novih tehnologij, všteti kibernetko nadlegovanje in kibernetko zalezovanje, z grožnjami s posilstvom in smrtjo, kršitvami zasebnosti z uporabo IKT in objavo zasebnih informacij ter fotografij;
- X. ker spolna identiteta trenutno ni vključena v zakonodajo o sovražnem govoru v 15 državah članicah; ker se je Komisija v strategiji Unije za enakost spolov za obdobje 2020–2025 in strategiji za enakost oseb LGBTIQ za obdobje 2020–2025 zavezala, da bo v skladu s členom 83(1) PDEU predstavila pobudo za razširitev področij kaznivih dejanj, na katerih je mogoča harmonizacija, na posebne oblike nasilja na podlagi spola;
- Y. ker je glede na statistične podatke, omenjene v tem poročilu, sovražni govor zoper osebe LGBTIQ močno razširjen, zlasti na spletu, nekatere države članice pa očitno nimajo zakonodaje o preprečevanju, obravnavi in kaznovanju tovrstnih oblik spletnih zlorab;
- Z. ker je EU leta 2017 podpisala Konvencijo Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija), ki ostaja osnova za mednarodne standarde na področju odpravljanja nasilja na podlagi spola, dokončni pristop Unije pa je za Komisijo ključna prednostna naloga;
- AA. ker se je treba – če želimo odpraviti nasilje na podlagi spola, tudi kibernetko nasilje na podlagi spola – opirati na dosledne, oprijemljive, reprezentativne in primerljive upravne podatke, pridobljene s trdnim in usklajenim zbiranjem podatkov; ker ni dovolj celovitih in primerljivih razčlenjenih podatkov o vseh oblikah nasilja na podlagi spola in temeljnih vzrokov zanj; ker kljub vse večji ozaveščenosti o tem pojavu natančna ocena njegove razširjenosti ni mogoča, saj ni dovolj zbiranja podatkov o vseh oblikah nasilja na podlagi spola; ker je to pomanjkanje razpoložljivih podatkov povezano z dejstvom, da žrtve kibernetkega nasilja na podlagi spola pogosto ne prijavijo; ker morajo države članice v skladu z Istanbulsko konvencijo in Direktivo 2012/29/EU sporočiti statistične podatke in pripravljati podatke, razčlenjene po spolu;
- AB. ker je odziv kazenskega pravosodja na primere žrtev kibernetkega nasilja na podlagi spola v mnogih državah članicah še vedno pomanjkljiv ter kaže na pomanjkanje razumevanja in ozaveščenosti o resnosti teh kaznivih dejanj, žrtve pa odvrta od prijave; ker bo zagotavljanje mehkih veččin policistom, kot so pozorno poslušanje, razumevanje in spoštovanje vseh žrtev nasilja na podlagi spola, omogočilo, da bodo lahko prispevali k obravnavi premajhnega števila prijav in ponovne viktimizacije; ker je zagotavljanje dostopnih postopkov in mehanizmov za prijave ter pravnih sredstev nujno za spodbujanje varnejšega okolja za vse žrtve nasilja na podlagi spola; ker bi morale biti žrtvam kibernetkega nasilja na voljo informacije o tem, kako in na koga naj se obrnejo v organih kazenskega pregona, ter o razpoložljivih pravnih sredstvih za pomoč v težkih razmerah;
- AC. ker so Europolov Evropski center za boj proti kibernetki kriminaliteti, Eurojust in

Agencija Evropske unije za kibernetiko varnost (ENISA) izvedli raziskave o spletni kibernetiki kriminaliteti; ker ima kibernetiko nasilje na podlagi spola še zlasti velik učinek na nekatere ženske in osebe LGBTIQ, kot so feministke in aktivistke LGBTIQ, umetnice, političarke, ženske z javno vlogo, novinarke, blogerke, zagovornice človekovih pravic in druge javne osebnosti, saj to škoduje njihovem ugledu in jim povzroča psihološko škodo in trpljenje, lahko pa privede tudi do motenj v njihovih življenjskih razmerah in posegov v zasebnost, škodi njihovim osebnim odnosom in družinskemu življenju ter jih odvrta od digitalnega udejstvovanja v političnem, družbenem, gospodarskem in kulturnem življenju;

- AD. ker je kibernetiko nasilje na podlagi spola pogosto privedlo do samocenzure, ki lahko negativno vpliva na poklicno življenje in ugled žrtev kibernetikega nasilja na podlagi spola; ker se žrtve zaradi nasilne in spolno pogojene narave groženj pogosto zatečejo k uporabi psevdonimov, ostajajo neopazne na spletu, se odločijo za začasno prekinitev uporabe, deaktivacijo ali trajni izbris svojih spletnih računov ali celo povsem prenehajo opravljati svoj poklic; ker lahko to utiša ženske glasove in mnenja ter poveča že tako prisotno spolno neenakost v političnem, družbenem in kulturnem življenju; ker lahko vse pogostejše kibernetiko nasilje na podlagi spola ženskam prepreči nadaljnje udejstvovanje v digitalnem sektorju, okrepi spolno pristransko zasnovo, razvoj in uvajanje novih tehnologij ter povzroči ponavljanje obstoječih diskriminatorskih praks in stereotipov, ki prispevajo k normalizaciji kibernetikega nasilja na podlagi spola;
- AE. ker kibernetiko nasilje na podlagi spola neposredno vpliva na spolno, telesno in duševno zdravje in dobro počutje žensk, ima pa tudi negativne družbene in ekonomske posledice; ker kibernetiko nasilje na podlagi spola negativno vpliva na sposobnost žrtev, da v celoti uveljavljajo svoje temeljne pravice, kar ima hude posledice za družbo in demokracijo kot celoto;
- AF. ker lahko škodljive ekonomske posledice nasilja na podlagi spola in posledične težave z duševnim zdravjem, hudo škodijo žrtvam, saj med drugim vplivajo na njihovo zmožnost iskanja zaposlitve in privedejo do finančnih bremen; ker lahko ekonomske posledice nasilja na podlagi spola vplivajo na poklicno življenje, kar se recimo kaže prek manjše prisotnosti na delovnem mestu, tveganja za spremembo zaposlitvenega statusa, tveganja izgube službe ali nižje produktivnosti; ker je lahko vpliv kibernetikega nasilja na podlagi spola na duševno zdravje kompleksen in dolgotrajen; ker kibernetiko nasilje na podlagi spola vpliva na duševno zdravje, recimo v obliki anksioznosti, depresije in stalnih posttravmatskih simptomov, in ima negativne medosebne, družbene, pravne, ekonomske in politične posledice, vse skupaj pa vpliva pa tudi na možnosti preživljanja in identiteto mladih; ker se zaradi teh učinkov stopnjujejo druge oblike diskriminacije ter krepijo obstoječe oblike diskriminacije in neenakosti;
- AG. ker je v študiji službe Evropskega parlamenta za raziskave z naslovom „Combating gender-based violence: Cyber violence - European added value assessment“ (Boj proti nasilju na podlagi spola: kibernetiko nasilje – ocena evropske dodane vrednosti) ocenjeno, da skupni stroški kibernetikega nadlegovanja in kibernetikega zalezovanja znašajo od 49 do 89,3 milijarde EUR, pri čemer je največji delež skupnih stroškov, in sicer več kot polovica, povezan s poslabšanjem kakovosti življenja (približno 60 % v primeru kibernetikega nadlegovanja in 50 % v primeru kibernetikega zalezovanja);
- AH. ker mora biti preprečevanje kibernetikega nasilja na podlagi spola, zlasti prek

izobraževanja, tudi prek izboljšanja digitalne pismenosti ter digitalnih znanj in spretnosti, kot sta kibernetika higiena in netiketa, ključen element vseh javnih politik za boj proti tovrstnemu nasilju;

1. poudarja, da je spletno nasilje na podlagi spola podaljšek nasilja na podlagi spola zunaj spleta in da nobena politična alternativa ne bo učinkovita, če se to dejstvo ne bo upoštevalo; poudarja, da obstoječi pravni akti EU nimajo mehanizmov, potrebnih za ustrezno obravnavo spletnega nasilja na podlagi spola; poziva države članice in Komisijo, naj oblikujejo in izvajajo zakonodajne in nezakonodajne ukrepe proti spletnemu nasilju na podlagi spola ter naj v strategije za obravnavo tega nasilja vključijo mnenja njegovih žrtev, poleg njih pa naj uvedejo pobude za izkoreninjenje spolnih stereotipov, seksističnega vedenja in diskriminacije žensk; poudarja, da bi morali biti ti prihodnji predlogi skladni z obstoječimi, kot je predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o enotnem trgu digitalnih storitev (akt o digitalnih storitvah) in spremembi Direktive 2000/31/ES, ter že veljavnimi pravnimi akti, kot sta Direktiva 2011/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta²⁵ in Direktiva 2012/29/EU;
2. opozarja, da skupna opredelitev spletnega nasilja na podlagi spola ne obstaja, zato ga države članice preprečujejo in odpravljajo v zelo različnem obsegu, posledično pa med njimi prihaja do velikih razlik na področju zaščite, podpore in odškodnine za žrtve; zato poziva Komisijo in države članice, naj oblikujejo in sprejmejo skupno opredelitev spletnega nasilja na podlagi spola, ki bi olajšala analizo različnih oblik tega nasilja in boj proti njemu, s čimer bi njegovim žrtvam v državah članicah zagotovili učinkovit dostop do pravnega varstva in specializiranih podpornih storitev;
3. poudarja, da koncept spletnega nasilja na podlagi spola ne sme biti omejen na uporabo računalniških sistemov, temveč bi moral ostati širok in zajemati uporabo IKT za izvajanje nasilja, lajšanje izvajanja nasilja ali grožnje z nasiljem nad posamezniki;
4. pozdravlja strategijo Unije za enakost spolov za obdobje 2020–2025, ki jo je predlagala Komisija kot orodje za boj proti nasilju nad ženskami v vsej njihovi raznolikosti in nasilju na podlagi spola ter odpravo njunih osnovnih vzrokov; poudarja, da je spletno nasilje na podlagi spola globoko zakoreninjeno v dinamiki moči, gospodarskem neravnovesju in spolnih normah; poziva države članice in Komisijo, naj obravnavajo osnovne vzroke tega nasilja in odpravijo vloge spolov in stereotipe, v skladu s katerimi je nasilje nad ženskami sprejemljivo;
5. poziva države članice, naj nacionalnim, regionalnim in lokalnim organom upravljanja, pa tudi institucijam na področju pravne pomoči, zdravstvenega varstva, zlasti duševnega zdravja, in socialne zaščite, vključno z organizacijami žensk, zagotovijo ustrezne človeške vire in finančna sredstva za učinkovito podporo pri preprečevanju spletnega nasilja na podlagi spola in zagotavljanju zaščite pred njim;
6. poziva Komisijo, naj poskrbi tudi za obravnavo spletnega nasilja, vključno z njegovimi oblikami v spolni industriji; poziva Komisijo in države članice, naj odpravijo pornografsko industrijo, ki temelji na trgovini z ljudmi za spolne storitve, posilstvih ter drugih oblikah napadov na ženske in otroke ter njihovih zlorab; poziva Komisijo in

²⁵ Direktiva 2011/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev in o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/629/PNZ (*UL L 101, 15.4.2011, str. 1*).

države članice, naj med oblike sovražnega govora vključijo mizoginijo, med kazniva dejanja iz sovraštva pa mizogine napade;

7. poudarja, da se sistemska in socialna diskriminacija, vključno z diskriminacijo na podlagi spola ter rasno in ekonomsko diskriminacijo, prenašata na splet in se na njem še stopnjujeta; opozarja, da se te oblike diskriminacije prekrivajo in imajo zato hujše posledice za osebe v ranljivem položaju, kot so migrantke, ženske iz etničnih ali verskih skupnosti, funkcionalno ovirane ženske, osebe LGBTIQ in najstniki;
8. pozdravlja zavezo Komisije iz strategije za enakost oseb LGBTIQ za obdobje 2020–2025, da se v skladu s členom 83(1) PDEU na seznam posebno hudih oblik kriminala s čezmejnimi posledicami vključijo kazniva dejanja iz sovraštva in sovražni govor, vključno s tovrstnimi kaznivimi dejanji zoper osebe LGBTIQ;
9. poudarja, da je treba nujno odpraviti osnovne vzroke nasilja na podlagi spola, in poziva Komisijo, naj to upošteva v svojem prihodnjem predlogu;
10. poudarja, da so se zaradi pandemije covida-19 dramatično povečali nasilje in zlorabe v družini, ki so dobili ime pandemija v senci in vključujejo fizično, psihološko, spolno in ekonomsko nasilje ter njegovo spletno razsežnost, saj se je veliko vidikov družbenega življenja ljudi preselilo na splet, žrtve pa so bile prisiljene preživeti več časa s storilci in so bile bolj izolirane od podpornih mrež; poudarja tudi, da so med omejitvijo gibanja zaradi covida-19 številne osebe LGBTIQ nadlegovali, zlorabljali ali izpostavljali nasilju, tudi družinski člani, zakoniti skrbniki ali sostanovalci;
11. poudarja, da je pandemija v senci ženskam otežila dostop do učinkovite zaščite, podpornih storitev in pravnega varstva ter razkrila nezadostnost podpornih sredstev in struktur, saj je veliko žrtev ostalo brez ustrezne in pravočasne zaščite; poziva države članice, naj povečajo pomoč, ki jo zagotavljajo prek specializiranih zavetišč, telefonskih linij za pomoč in služb za podporo, da bi zaščitile žrtve in olajšale uporabo pravnih sredstev, prijavljanje in kazenski pregon nasilja na podlagi spola;
12. je zaskrbljen zaradi primerov kaznivih dejanj iz sovraštva in sovražnega govora, povezanih s spodbujanjem k diskriminaciji ali nasilju in storjenih med pandemijo covida-19, ki so povzročila stigmatizacijo oseb iz skupin v ranljivem položaju;
13. poziva Komisijo, naj izvede poglobljeno analizo učinkov pandemije covida-19 na vse oblike spletnega nasilja na podlagi spola, države članice pa, naj izvedejo učinkovite ukrepe ob podpori organizacij civilne družbe ter organov, uradov in agencij Unije, kot sta Agencija Evropske unije za temeljne pravice in Europol²⁶; Komisijo poziva tudi, naj pripravi protokol Evropske unije o nasilju na podlagi spola v kriznih in izrednih razmerah, da bi se storitve zaščite žrtev vključile med osnovne storitve v državah članicah;
14. poziva Komisijo in države članice, naj razširijo oblike sovražnega govora in mednje vključijo seksističen sovražni govor;
15. poudarja nadvladano naravo spletnega nasilja na podlagi spola; poudarja, da ima

²⁶ <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/pandemic-profiteering-how-criminals-exploit-covid-19-crisis>

spletno nasilje na podlagi spola zaradi čezmejne razsežnosti uporabe IKT dodatne nadnacionalne posledice; poudarja, da storilci uporabljajo spletne platforme ali mobilne telefone, ki so priključeni ali gostujejo v državah, ki niso tiste, v katerih se nahajajo žrtve spletnega nasilja na podlagi spola; poudarja, da lahko hiter tehnološki razvoj in digitalizacija ustvarita nove oblike spletnega nasilja na podlagi spola, in posledično storilci ne bi odgovarjali za svoja dejanja, kar bi okrepilo kulturo nekaznovanosti;

16. poziva institucije, organe, urade in agencije EU ter države članice in njihove organe kazenskega pregona, naj sodelujejo in sprejmejo konkretne ukrepe za uskladitev svojih dejavnosti za obravnavo spletnega nasilja na podlagi spola;
17. poudarja, da je treba upoštevati prekrivanje med spletnim nasiljem na podlagi spola in trgovino z ljudmi, ki temelji na spolnem izkoriščanju žensk in deklet, zlasti v okviru pandemije covid-19; poudarja, da je ozaveščanje o spletni trgovini z ljudmi v družbenih medijih bistveno za to, da se v mreži trgovine z ljudmi ne bi znašle nove žrtve; poudarja tudi, da je spolna zloraba na podlagi slik huda kršitev zasebnosti, pa tudi oblika nasilja na podlagi spola, kot se je izkazalo na Irskem novembra 2020, ko je bilo objavljenih več deset tisoč spolno eksplicitnih slik žensk in deklet brez njihovega soglasja; zato odločno poziva države članice, naj posodobijo nacionalno zakonodajo in vanjo vključijo spolno zlorabo na podlagi slik ali kakršno koli izmenjavo eksplicitnega intimnega gradiva brez soglasja kot kaznivo dejanje zoper spolno nedotakljivost, ločeno od primerov posnetkov spolnih zlorab otrok;
18. spodbuja države članice, naj hitro sprejmejo in dejansko izvajajo ustrezno nacionalno zakonodajo, vključno s kazenskim pravom, ter posebne politike, namenjene večjemu ozaveščanju, ter oblikujejo kampanje in programe usposabljanja in izobraževanja, vključno z digitalnim izobraževanjem, pismenostjo in spretnostmi, ki bodo namenjeni tudi mlajšim generacijam; spodbuja Komisijo, naj države članice pri tem podpre;
19. poudarja pomen vključevanja enakosti spolov v učne načrte, da bi odpravili temeljne vzroke nasilja na podlagi spola z odpravo spolnih stereotipov ter spreminjanjem družbenih in kulturnih stališč, ki vodijo v škodljive družbene in spolne norme; poudarja, da imajo kvalificirani strokovnjaki za usposabljanje, kot je pedagoško osebje, pomembno vlogo pri podpiranju učencev pri vprašanjih, povezanih s spletnim nasiljem na podlagi spola, in da je treba vlagati vanje; ugotavlja, da bi bilo treba posebno pozornost nameniti izobraževanju fantov in moških;
20. poziva države članice, naj oblikujejo politike in programe za podporo in zagotovitev povračil za žrtve ter sprejmejo ustrezne ukrepe za preprečevanje nekaznovanosti storilcev teh dejanj, vključno z revizijo in spremembo nacionalne zakonodaje o sodnih odredbah, da bi spletno nasilje vključili med kršitve sodnih odredb;
21. poziva države članice, naj vzpostavijo omrežja nacionalnih kontaktnih točk in oblikujejo pobude, da bi izboljšale medsebojno približevanje pravil in izvajanje obstoječih pravil za preprečevanje spletnega nasilja na podlagi spola; opozarja, da Konvencija Sveta Evrope o kibernetiki kriminaliteti, Konvencija Sveta Evrope o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolnim zlorabljanjem ter Istanbulska konvencija zahtevajo kriminalizacijo določenih dejanj, ki vključujejo ali pomenijo nasilje nad ženskami in otroki, kot je spletno nasilje na podlagi spola;
22. poziva Komisijo in države članice, naj zagovorniškimi organizacijam in organizacijam

za podporo žrtvam zagotovijo ustrezna finančna sredstva; poudarja pomen raziskav o pojavu spletnega nasilja na podlagi spola; nadalje poziva Komisijo in države članice, naj povečajo sredstva, na primer tista, namenjena kampanjam ozaveščanja in boju proti spolnim stereotipom;

23. poziva države članice, naj zagotovijo obvezno in stalno krepitev zmogljivosti, izobraževanje in usposabljanje, ki bodo upoštevali vidik spola, za vse ustrezne strokovnjake, zlasti za pravosodne organe in organe kazenskega pregona, v boju proti spletnemu nasilju na podlagi spola v vseh fazah, naj jih opremijo z znanjem o spletnem nasilju na podlagi spola ter o tem, kako bolje razumeti žrtve, zlasti tiste, ki se odločijo za prijavo, in poskrbeti zanje, da bi se izognili sekundarni viktimizaciji in ponovni travmatizaciji; poudarja tudi, da je treba zagotoviti usposabljanje za preiskovanje in pregon kaznivih dejanj spletnega nasilja na podlagi spola;
24. opozarja, da je treba zagotoviti službe za podporo, telefonske linije za pomoč, dostopne mehanizme za prijave in pravna sredstva za zaščito in podporo žrtev spletnega nasilja na podlagi spola; poziva države članice, naj ob podpori Unije razvijejo usklajen, uporabniku prijazen, dostopen in redno posodobljen imenik služb za podporo, telefonskih linij za pomoč in mehanizmov za prijave, ki se uporabljajo v posameznih primerih spletnega nasilja nad ženskami, ki bi lahko bil dostopen na eni platformi in vključeval tudi informacije o podpori, ki je na voljo v primerih drugih oblik nasilja nad ženskami; ugotavlja, da je problem spletnega nasilja na podlagi spola najbrž večji, kot to trenutno prikazujejo podatki, saj se nasilje pogosto ne prijavi, spletno nasilje na podlagi spola pa je normalizirano;
25. poudarja pomen medijev in družbenih medijev pri ozaveščanju državljanov za preprečevanje spletnega nasilja na podlagi spola in boj proti njemu;
26. poziva Komisijo, naj spodbuja kampanje ozaveščanja, obveščanja in zagovorništva, ki obravnavajo vse oblike spletnega nasilja na podlagi spola in pomagajo zagotoviti varen digitalni javni prostor za vse; meni, da bi morala vseevropska kampanja ozaveščanja o spletnem nasilju na podlagi spola med drugim vsebovati informacije, namenjene izobraževanju mladih državljanov Unije o tem, kako prepoznati oblike spletnega nasilja in poročati o njih, ter o digitalnih pravicah; ugotavlja, da so zlasti mlade ženske tarča spletnega nasilja na podlagi spola, in v zvezi s tem poziva tudi k razvoju posebnih pobud za preprečevanje in ozaveščanje²⁷;
27. poziva Komisijo in države članice, naj vzpostavijo zanesljiv sistem za redno zbiranje statistično razčlenjenih, primerljivih in relevantnih podatkov o nasilju na podlagi spola na ravni Unije, vključno s spletnim nasiljem, njegovo razširjenostjo, dinamiko in posledicami, in razvijejo nabor kazalnikov za merjenje napredka; ponovno poudarja, da je treba zbrati celovite, razčlenjene in primerljive podatke, vključno z znanstvenimi podatki, da bi izmerili obseg nasilja na podlagi spola, našli rešitve zanj in merili napredek; poziva države članice, naj zbirajo in delijo relevantne podatke; priporoča Komisiji in državam članicam, naj izkoristijo zmogljivosti in strokovno znanje Evropskega inštituta za enakost spolov, Eurostata, Agencije Evropske unije za temeljne pravice, Europola, Eurojusta in Agencije Evropske unije za kibernetiko varnost; pozdravlja zavezo Komisije, da bo izvedla novo raziskavo po vsej Uniji o nasilju na

²⁷ Poročilo Agencije Evropske unije za temeljne pravice z dne 3. marca 2014 z naslovom *Violence against women – an EU-wide survey* (Nasilje nad ženskami: raziskava na ravni EU).

podlagi spola, katere rezultati bodo predstavljeni leta 2023;

28. ugotavlja, da lahko spletno nasilje na podlagi spola močno vpliva na žrtve ter ima zanje hude in vseživljenjske posledice, kot so fiziološki vpliv in vpliv na duševno zdravje, vključno s stresom, težavami s koncentracijo, tesnobo, napadi panike, nizkim samospoštovanjem, depresijo, posttravmatsko stresno motnjo, družbeno izolacijo, nezaupljivostjo in pomanjkanjem občutka nadzora, strahom, samopoškodovanjem in mislimi na samomor;
29. poudarja, da lahko vpliv, ki ga ima spletno nasilje na podlagi spola na žrtve, povzroči škodo njihovem ugledu, telesne in zdravstvene težave, motnje v njihovih življenjskih razmerah, kršitve pravice do zasebnosti ter njihov umik iz spletnih in drugih okolij; poudarja, da ima lahko to nasilje tudi negativen ekonomski vpliv, v smislu manjše prisotnosti na delu, tveganja izgube delovnega mesta, zmožnosti iskanja zaposlitve in zmanjšane kakovosti življenja, in opozarja, da nekateri izmed teh vplivov še stopnjujejo druge oblike diskriminacije, s katerimi se soočajo ženske in osebe LGBTIQ na trgu dela;
30. je zaskrbljen zaradi posledic, ki jih lahko ima vpliv na duševno zdravje, zlasti pri mladih, saj so lahko vzrok za nazadovanje pri izobraževanju, pa tudi umik iz socialnega in javnega življenja, vključno z izoliranostjo od družine;
31. poudarja, da ima spletno nasilje na podlagi spola škodljive psihološke, družbene in ekonomske posledice za življenja žensk in deklet na spletu in zunaj njega; ugotavlja, da spletno nasilje na podlagi spola različno vpliva na ženske in dekleta zaradi prekrivajočih se oblik diskriminacije, poleg njihovega spola med drugim tudi na podlagi spolne usmerjenosti, starosti, rase, veroizpovedi ali invalidnosti, in opozarja, da je presečni pristop ključen za razumevanje teh posebnih oblik diskriminacije;
32. poziva Komisijo in države članice, naj posebno pozornost namenijo presečnim oblikam spletnega nasilja na podlagi spola, ki lahko prizadenejo ženske in dekleta, ki pripadajo skupinam v ranljivem položaju, kot so pripadnice etničnih manjšin, invalidke in osebe LGBTIQ; opozarja, da se v spletni in drugi komunikaciji ter v kampanjah zoper tako imenovano „spolno ideologijo“ širi označevanje oseb LGBTIQ kot „ideologije“; poudarja, da so feministi in aktivisti LGBTIQ pogosto tarče kampanj obrekovanja, sovražnega govora na spletu in kibernetkega ustrahovanja;
33. poziva države članice, naj razvijejo posebne brezplačne in dostopne podporne storitve za skupine v ranljivem položaju, vključno z nujno in dolgotrajno podporo, na primer psihološko, zdravstveno, pravno, praktično in socialno-ekonomsko podporo, ter programe, zlasti na področju digitalnega izobraževanja, pismenosti in spretnosti; poziva Komisijo, naj države članice pri tem podpre;
34. obžaluje dejstvo, da postaja spletno nasilje na podlagi spola vse običajnejše in zmanjšuje udeležbo žensk in oseb LGBTIQ v javnem življenju in razpravah, s čimer podkopava demokracijo in načela Unije ter ženskam in osebam LGBTIQ preprečuje, da bi v celoti uresničevale svoje temeljne pravice in svoboščine, zlasti svobodo govora; poleg tega obžaluje, da spletno nasilje na podlagi spola vodi tudi v cenzuro; obžaluje, da se poskuša aktivistke, vključno s feministkami, aktivistkami LGBTIQ+, umetnicami, ženskami v panogah, v katerih prevladujejo moški, novinarkami, političarkami, zagovornicami človekovih pravic in blogerkami, utišati in tako ženske odvrniti od

javnega življenja, vključno s političnim, in področij odločanja; je zaskrbljen, ker se zastrašujoči učinek spletnega nasilja na podlagi spola pogosto prenaša v resničnost zunaj spleta in ker normalizacija spletnega nasilja nad ženskami, ki sodelujejo v javnih razpravah, dejavno prispeva k nezadostnemu prijavljanju teh kaznivih dejanj in omejuje zlasti udeležbo mladih žensk;

35. opozarja na porast gibanj, usmerjenih proti ženskam, enakosti spolov in feminizmu, ter na njihove napade na pravice žensk;
36. opozarja, da so spolne norme in stereotipi v središču diskriminacije na podlagi spola; poudarja, da prikazovanje spolnih stereotipov v medijih ter oglaševanju vpliva na enakost spolov; poziva medijske hiše in podjetja, naj okrepijo samoregultivne mehanizme in kodekse ravnanja, s katerimi naj obsodijo seksistično oglaševanje in medijske vsebine, na primer seksistične podobe, jezik, prakse in spolne stereotipe, ter se borijo zoper nje;
37. ugotavlja, da je večina storilcev nasilja na podlagi spola moških; poudarja, da ima izobraževanje v zgodnjem otroštvu bistveno vlogo pri spodbujanju in obravnavanju enakega položaja in razmerja moči med moškimi in ženskami ter fanti in dekleti, da bi odpravili predsodke in spolne stereotipe, ki vodijo v škodljive družbene spolne norme; poleg tega je zaskrbljen, da se nasilje moških nad ženskami začne z nasiljem fantov nad dekleti; opozarja, da lahko jezik, učni načrti in knjige, ki se uporabljajo v šolah, okrepijo spolne stereotipe; poleg tega opozarja tudi na pomen izobraževanja na področju digitalnih znanj in spretnosti, kot sta kibernetika in netiketa, spoštljivo uporabo tehnologije s strani moških in fantov, primerno vedenje do žensk in deklet na spletu ter zagotavljanje svobode izražanja in smiselne udeležbe žensk v javnih razpravah; v zvezi s tem poziva države članice, naj razvijejo strategije za boj proti spolnim stereotipom v izobraževanju s pedagoškim usposabljanjem in pregledom učnih načrtov, gradiva ter pedagoških praks;
38. poudarja, da se ženske, dekleta in osebe LGBTIQ soočajo s številnimi ovirami za vstop na področje IKT in digitalna področja; obžaluje, da razlike med spoloma obstajajo na vseh področjih digitalne tehnologije, vključno z novimi tehnologijami, kot je umetna inteligenca, vendar je posebej zaskrbljen zaradi razlik med spoloma na področju tehnoloških inovacij in raziskav; poudarja, da so nekatere vrste pristranskosti, na primer na podlagi spola, starosti, invalidnosti, veroizpovedi, rasnega ali etničnega porekla, socialnega ozadja ali spolne usmerjenosti, ena najbolj kritičnih slabosti umetne inteligence; poziva Komisijo in države članice, naj okrepijo ukrepe za obravnavanje take pristranskosti, predvsem z odpravo razlik med spoloma v tem sektorju, in zagotovijo popolno varstvo temeljnih pravic;
39. poziva države članice, naj ženske spodbujajo k vključevanju v sektor IKT in izbiri poklicne poti v tem sektorju, za to pa naj zagotovijo zadostne spodbude v ustreznih nacionalnih, regionalnih in lokalnih akcijskih načrtih ali politikah na področju spola; poziva Komisijo in države članice, naj odpravijo razlike med spoloma v sektorju IKT ter sektorju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, in sicer z izobraževanjem, kampanjami za ozaveščanje, strokovnim usposabljanjem, ustreznim financiranjem, spodbujanjem zastopanosti žensk v teh sektorjih, zlasti na vodilnih položajih, boljšim usklajevanjem poklicnega in zasebnega življenja, enakimi možnostmi, varnim in spodbudnim delovnim okoljem, vključno s politikami ničelne

tolerance do spolnega in psihičnega nadlegovanja;

40. poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo ustrezno uporabo Direktive 2011/93/EU, da bi povečale ozaveščenost in zmanjšale tveganje, da otroci postanejo žrtve spletnih spolnih zlorab ali izkoriščanja;
41. pozdravlja napoved Komisije v njeni nedavni strategiji za pravice žrtev, da bo vzpostavila mrežo Evropske unije za preprečevanje nasilja na podlagi spola in nasilja v družini ter ukrepala za zaščito varnosti žrtev spletnega nasilja na podlagi spola z olajšanjem razvoja okvira sodelovanja med spletnimi platformami in drugimi deležniki;
42. je seznanjen s pozivom Svetovalnega odbora za enake možnosti žensk in moških pri Komisiji k sprejetju zakonodaje o boju proti spletnemu nasilju nad ženskami na ravni Unije;
43. poudarja, da je treba zaščititi, opolnomočiti in podpreti žrtve spletnega nasilja na podlagi spola in jim zagotoviti povračilo, zlasti ko gre za zagotavljanje ključne podpore v obliki psihološkega in pravnega svetovanja, ki mora biti dostopno vsem žrtvam spletnega nasilja na podlagi spola;
44. poziva države članice, naj v sodelovanju z organizacijami civilne družbe zagotovijo kakovostno usposabljanje s pristopom, ki upošteva vidik spola, za osebje in druge strokovnjake, vključno z zaposlenimi v socialnih službah, uslužbenci organov kazenskega pregona, pravosodnimi uradniki in pedagoškimi delavci;
45. v zvezi s tem opozarja, da je treba neodvisnim organizacijam civilne družbe zagotoviti finančne in človeške vire za zagotavljanje podpornih storitev, kot so pravno svetovanje in psihološka podpora, ter strokovnega svetovanja;
46. poziva države članice, naj zagotovijo, da bodo podporne storitve, vključno s pravnim in psihološkim svetovanjem, dostopne vsem žrtvam, naj vzpostavijo jasen protokol za pomoč žrtvam spletnega nasilja na podlagi spola in preprečijo nadaljnjo škodo in ponovno viktimizacijo ter žrtvam zagotovijo takojšen dostop do pravnega varstva; poudarja, da je treba žrtve ozaveščati o takih razpoložljivih podpornih storitvah; države članice poziva tudi, naj pripravijo in razširijo dostopne informacije o pravnih možnostih in podpornih storitvah, ki so na voljo žrtvam spletnega nasilja na podlagi spola, ter vzpostavijo pritožbene mehanizme, ki bodo enostavno in neposredno dostopni žrtvam, tudi z digitalnimi sredstvi;
47. poudarja pomembno vlogo, ki jo morajo imeti spletne platforme pri obravnavanju spletnega nasilja na podlagi spola in boju proti njemu; poudarja, da morajo države članice sodelovati s spletnimi platformami, da bi sprejele ukrepe za zagotovitev pravočasnih in dostopnih mehanizmov za prijavo v boju proti spletnemu nasilju, za zagotovitev varnosti na spletu in zasebnosti žensk na spletu ter ustreznih mehanizmov pravnega varstva;
48. poziva k učinkovitemu sodelovanju med organi kazenskega pregona in tehnološkimi družbami ter ponudniki storitev, ki bi moralo biti povsem v skladu s temeljnimi pravicami in svoboščinami ter pravili o varstvu podatkov, da bi zagotovili varstvo pravic žrtev in njihovo zaščito;

49. v zvezi s tem pozdravlja predlog Komisije za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o enotnem trgu digitalnih storitev (akt o digitalnih storitvah) in spremembi Direktive 2000/31/ES, katerega cilj je ustvariti varnejši digitalni prostor v skladu z ustreznimi pravnimi akti Unije, v katerih so zaščitene temeljne pravice in svoboščine;
50. poziva Svet, naj takoj zaključi postopek ratifikacije Istanbulske konvencije s strani Unije na podlagi širokega pristopa brez omejitev ter naj se zavzema, da jo bodo ratificirale tudi vse države članice ter jo hitro in ustrezno uveljavile in izvrševale; obžaluje, da jo je doslej ratificiralo samo 21 držav članic;
51. poudarja, da je Istanbulska konvencija najcelovitejša mednarodna pogodba, ki obravnava osnovne vzroke vseh oblik nasilja na podlagi spola in predvideva zakonodajne ukrepe v zvezi z nasiljem na podlagi spola na spletu in zunaj njega, in bi jo bilo treba obravnavati kot minimalni standard; odločno obsoja poskuse nekaterih držav članic, da bi diskreditirale Istanbulsko konvencijo in upočasnile napredek v boju proti nasilju na podlagi spola; poudarja pomen učinkovitega izvajanja konvencije po vsej Uniji in opozarja, da njena neratifikacija spodkopava verodostojnost Unije; poudarja, da ta poziv ne odvrta od poziva k sprejetju zakonskega akta Unije o boju proti nasilju na podlagi spola, temveč ga dopolnjuje; poudarja, da bi morali biti novi zakonodajni ukrepi v vsakem primeru skladni s pravicami in obveznostmi, določenimi v Istanbulski konvenciji in bi morali dopolnjevati njeno ratifikacijo; zato poziva države članice in Unijo, naj sprejmejo dodatne ukrepe, vključno z zavezujočimi zakonodajnimi ukrepi, da bi se borile proti tem oblikam nasilja v okviru prihodnje direktive o preprečevanju vseh oblik nasilja na podlagi spola in boju proti njim;
52. ponovno odločno potrjuje svojo zavezanost boju proti nasilju na podlagi spola in ponovno poziva, da je potrebna celovita direktiva, ki bo zajemala vse oblike nasilja na podlagi spola in vključevala obveznosti glede preprečevanja, preiskav in pregona storilcev, zaščite žrtev in prič ter zbiranja podatkov, kar bo najboljši način za njegovo odpravo;
53. poziva Komisijo, naj prihodnjo direktivo uporabi za kriminalizacijo spletnega nasilja na podlagi spola, da bi bila temelj za uskladitev obstoječih in prihodnjih pravnih aktov;
54. poziva Svet, naj aktivira premostitveno klavzulo s sprejetjem sklepa, v katerem bo nasilje na podlagi spola opredeljeno kot področje posebno hudih oblik kriminala s čezmejnimi posledicami v skladu s tretjim pododstavkom člena 83(1) PDEU;
55. zahteva, naj Komisija kot del prihodnjega zakonodajnega predloga in na podlagi prvega pododstavka člena 83(1) PDEU nemudoma predstavi predlog akta o določitvi ukrepov za boj proti spletnemu nasilju na podlagi spola v skladu s priporočili iz priloge k temu dokumentu; navaja, da ta predlog ne bi smel spodkopavati prizadevanj za opredelitev nasilja na podlagi spola kot novega področja posebno hudih oblik kriminala s čezmejnimi posledicami v skladu s tretjim pododstavkom člena 83(1) PDEU ali katerih koli pravnih aktov o nasilju na podlagi spola, ki izhajajo iz njega, kot je Parlament zahteval v svojih prejšnjih pozivih;
56. naroči svojemu predsedniku, naj posreduje to resolucijo in priložena priporočila Komisiji in Svetu.

**PRILOGA K PREDLOGU RESOLUCIJE:
PRIPOROČILA KOMISIJI O VSEBINI ZAHTEVANEGA PREDLOGA O BOJU
PROTI NASILJU NA PODLAGI SPOLA: SPLETNO NASILJE**

Priporočilo 1 o cilju predlagane direktive

Cilj je v prihodnjem predlogu kot usklajen odziv politike določiti minimalna pravila glede opredelitve kaznivega dejanja kibernetkega nasilja na podlagi spola in povezanih sankcij, določiti ukrepe za spodbujanje in podpiranje dejavnosti držav članic na področju preprečevanja teh kaznivih dejanj ter določiti ukrepe za zaščito in podporo žrtev ter zagotovitev povračil za žrtve.

Priporočilo 2 o področju uporabe in opredelitvi pojmov

V opredelitvi kibernetkega nasilja na podlagi spola bi bilo treba določiti obseg, razširjenost ter spolno in presečno naravo kibernetkega nasilja ter poudariti, da je kibernetko nasilje na podlagi spola vrsta nasilja na podlagi spola.

Predlog bi moral vsebovati opredelitev na podlagi opredelitev v obstoječih instrumentih, kot sta Konvencija Sveta Evrope o kibernetki kriminaliteti ali Istanbulska konvencija, opredelitev, ki so jih pripravili Odbor za Konvencijo o kibernetki kriminaliteti, Svetovalni odbor Komisije za enake možnosti žensk in moških ter posebni poročevalec Organizacije združenih narodov za nasilje nad ženskami, njegove vzroke in posledice ter opredelitve, oblikovane v okviru kibernetke kriminalitete oziroma kibernetkega nasilja nad otroki ali nasilja nad ženskami.

Na podlagi obstoječih instrumentov bi lahko bila opredelitev naslednja: Spletno nasilje na podlagi spola je oblika nasilja na podlagi spola in je vsako dejanje nasilja na podlagi spola, ki je storjeno v celoti ali delno z uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT), kot so mobilni telefoni in pametni telefoni, internet, platforme družbenih medijev ali elektronska pošta, ali s pomočjo IKT ali je zaradi uporabe IKT hujše in je storjeno nad žensko, ker je ženska, ali nesorazmerno prizadene ženske ali nad osebo LGBTIQ zaradi njene spolne identitete, spolnega izraza ali spolnih značilnosti in ki povzroči ali bi lahko povzročilo fizične, spolne, psihične ali ekonomske posledice, vključno z grožnjami s takimi dejanji, prisilo ali samovoljnim odvzemom prostosti, ne glede na to, ali do njega pride v javnem ali zasebnem življenju.

Katera kazniva dejanja?

Vključitev izraza „računalniški kriminal“ v člen 83(1) PDEU lahko zajema tudi kazniva dejanja, storjena zoper elektronska komunikacijska omrežja ali informacijske sisteme ali z njihovo uporabo, pri čemer lahko hude oblike spletnega nasilja na podlagi spola s čezmejnimi posledicami spadajo na področje „računalniškega kriminala“ v smislu člena 83(1) PDEU. Poleg tega bi lahko bili na podlagi člena 83(1) PDEU sprejeti ukrepi za preprečevanje kibernetkega nasilja na podlagi spola in pomoč žrtvam, saj bi dopolnjevali glavni cilj direktive.

Področje uporabe direktive bi moralo zajemati vse oblike nasilja na podlagi spola, ki so storjene v celoti ali delno z uporabo IKT, kot so mobilni telefoni in pametni telefoni, internet,

platforme družbenih medijev ali elektronska pošta, ali s pomočjo IKT ali ki so zaradi uporabe IKT hujše in so storjene nad žensko, ker je ženska, ali nesorazmerno prizadenejo ženske ali so storjene nad osebami LGBTIQ zaradi njihove spolne identitete, spolnega izraza ali spolnih značilnosti.

Čeprav ni mogoče navesti izčrpnih tipologij različnih oblik kibernetškega nasilja na podlagi spola, ker se to nenehno razvija in se pojavljajo nove oblike, je treba omeniti in opredeliti naslednje vrste:

- **kibernetško nadlegovanje**, vključno s kibernetškim ustrahovanjem, spletnim spolnim nadlegovanjem, neželenim prejetjem izrecno spolnega gradiva, trpinčenjem in imenovanjem transspolnih oseb z osebnimi imeni, ki so jih imele pred spremembo spola;
- **kibernetško zalezovanje**;
- **kršitve zasebnosti, povezane z IKT**, vključno z dostopanjem do zasebnih podatkov ali slik, njihovim snemanjem, izmenjevanjem, ustvarjanjem in prirejanjem, zlasti vključno s spolnimi zlorabami na podlagi slik, kar se nanaša na ustvarjanje ali razširjanje zasebnih spolnih slik brez soglasja, razkrivanjem zasebnih informacij in krajo identitete;
- **snemanje in izmenjevanje slik posilstev ali drugih oblik spolnih napadov**;
- **oddaljeni nadzor ali spremljanje** tudi z vohunskimi aplikacijami na mobilnih napravah;
- **grožnje**, vključno z neposrednimi grožnjami in grožnjami nasilja ter pozivi k njemu, kot so grožnje s posilstvom, izsiljevanjem in spolnim izsiljevanjem, žrtvi, njenim otrokom ali sorodnikom ali drugim osebam, ki podpirajo žrtev in so posredno prizadete;
- **seksističen sovražni govor**, vključno z objavljanjem in izmenjevanjem vsebine, ki spodbuja k nasilju ali sovraštvu zoper ženske ali osebe LGBTIQ zaradi njihove spolne identitete, spolnega izraza ali spolnih značilnosti;
- **napeljevanje k izvajanju nasilja nad seboj**, kot je samomor ali anoreksija in duševna škoda;
- **računalniške poškodbe** datotek, programov, naprav, napadi na spletne strani in druge digitalne komunikacijske kanale;
- **nezakonit dostop** do mobilnih telefonov, elektronske pošte, sporočil iz aplikacij za takojšnje sporočanje ali računov na družbenih medijih;
- **kršitev omejitev komunikacije**, naložene s sodnim odlokom;
- **uporaba tehnoloških sredstev za trgovino z ljudmi**, tudi za spolno izkoriščanje žensk in deklet.

Katere žrtve?

Osebo področje uporabe predloga bi morale zajemati vse žrtve kibernetškega nasilja na podlagi spola, pri čemer je treba posebej priznati presečne oblike diskriminacije in žrtve, ki so udeležene v javnem življenju, ki vključujejo:

- ženske in dekleta v vsej njihovi raznolikosti; ter
- osebe LGBTIQ zaradi njihove spolne identitete, spolnega izraza ali spolnih značilnosti.

Priporočilo št. 3 o preventivnih ukrepih

Države članice bi morale izvajati vrsto ukrepov za preprečevanje kibernetškega nasilja na podlagi spola, vsi taki ukrepi pa bi morali preprečevati ponovno travmatizacijo in stigmatizacijo žrtev kibernetškega nasilja na podlagi spola, biti osredotočeni na žrtve in imeti presečni pristop. Ti ukrepi bi morali vključevati naslednje:

- programe za ozaveščanje in izobraževanje, vključno s programi za fante in moške ter kampanjami, ki bi vključevale vse ustrezne akterje in deležnike in obravnavale osnovne vzroke kibernetškega nasilja na podlagi spola, da bi v splošnem okviru nasilja na podlagi spola zagotovili spremembe družbenega in kulturnega odnosa ter odpravili spolne norme in stereotipe, obenem pa spodbujali spoštovanje temeljnih pravic v spletnem prostoru, s posebnim poudarkom na platformah družbenih medijev, in povečali pismenost glede varne uporabe interneta;
- raziskave o kibernetškem nasilju na podlagi spola, vključno z vidiki, kot so vzroki, razširjenost, učinek; žrtve, storilci, izrazi, kanali in potreba po podpornih storitvah; te raziskave bi morale vključevati študije in prilagoditev statističnih podatkov o kaznivih dejanjih kibernetškega nasilja na podlagi spola, da bi opredelili zakonodajne in nezakonodajne potrebe; treba bi jih bilo podpreti z zbiranjem razčlenjenih, presečnih in celovitih podatkov;
- uvajanje digitalnega izobraževanja, pismenosti in spretnosti, na primer kibernetške higiene in netikete tudi v šolske učne načrte, da bi spodbujali boljše razumevanje digitalnih tehnologij, in zlasti preprečili zlorabo družbenih medijev, ter spodbujali opolnomočenje uporabnikov ter digitalno vključevanje, zagotovili spoštovanje temeljnih pravic, odpravili neenakost spolov in predsodke pri dostopu do tehnologij in zagotovili raznolikost spolov v tehnološkem sektorju, zlasti v razvoju novih tehnologij, vključno z usposabljanjem učiteljev;
- olajšanje dostopa žensk do izobraževanja in akademskega sveta na področjih digitalne tehnologije, da bi odpravili razlike med spoloma, vključno z digitalnim razkorakom med spoloma, in zagotovili spolno raznolikost v tehničnih sektorjih, kot so sektorji informacijske in komunikacijske tehnologije ter naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, zlasti v razvoju novih tehnologij, vključno z umetno inteligenco, in predvsem na vodilnih položajih;
- spodbujanje in izmenjava dobrih praks na področju dostopa do pravnega varstva, kazni in povračil, ki upoštevajo vidik spola;
- spodbujanje povezanih in celovitih programov izobraževanja in obravnavanja, s katerimi naj bi storilec preprečili ponovna kazniva dejanja in preusmerili vedenje ter mišljenje stran od nasilja in ki se naj izvajajo v sodelovanju z ustreznimi institucijami in organizacijami civilne družbe, ob upoštevanju pristopov pravičnosti, ki temeljijo na skupnosti ter so restorativni in transformativni, ki so ključni, da bi ustavili škodljiv krog;
- razvoj sodelovanja med državami članicami za namene izmenjave informacij, strokovnega znanja in dobrih praks, zlasti v okviru Evropske mreže za preprečevanje kriminala, z usklajevanjem z Evropolovim Evropskim centrom za boj proti kibernetški kriminaliteti in drugimi povezanimi organi, uradi in agencijami, kot je Eurojust, ob upoštevanju temeljnih pravic;
- za spletne platforme, ki se predvsem uporabljajo za razširjanje pornografske vsebine, ki jo ustvarijo uporabniki, zagotovitev, da platforme izvedejo potrebne tehnične in organizacijske ukrepe, da bi zagotovile preverjanje uporabnikov, ki razširjajo vsebino, prek dvojne vključitve z registracijo prek elektronske pošte in telefonske številke;
- priznavanje, podpiranje in zagotavljanje informacij o organizacijah civilne družbe, ki delujejo na področju nasilja na podlagi spola in preprečevanja, vključno s tem, da se jim zagotovi finančna podpora;
- spodbujanje osredotočenega in stalnega usposabljanja osebja in drugih strokovnjakov, tudi uslužbencev socialnih služb in agencij kazenskega pregona, uradnikov v

pravosodju in drugih ustreznih akterjev, da bi zagotovili razumevanje vzrokov in vpliva kibernetnega nasilja na podlagi spola in ustrezno obravnavo žrtev ter da bi usposabljanje vsega osebja vključevalo pristop, ki upošteva vidik spola;

- razmislek o ureditvi razvoja programske opreme za aplikacije za spremljanje, da bi preučili morebitno napačno uporabo ali zlorabo teh aplikacij in zagotovili ustrezne zaščitne ukrepe, s katerimi bi zaščitili temeljne pravice in zagotovili skladnost z veljavno zakonodajo o varstvu podatkov; prepoved Komisije, da se trži kakršna koli programska oprema za spremljanje, ki izvaja nadzor brez privolitve uporabnika in brez jasnih navedb o svoji dejavnosti;
- preučitev kodeksa ravnanja za spletne platforme ob upoštevanju njegovih morebitnih posledic ali vloge v okviru kibernetnega nasilja na podlagi spola ter zagotovitev, da lahko organizacije civilne družbe sodelujejo pri ocenjevanju in pregledu kodeksa ravnanja za odpravo nezakonitega sovražnega govora na spletu; sprejetje ukrepov, ki družbe informacijske tehnologije zavezujejo, da izboljšajo povratne informacije, ki jih pošiljajo uporabnikom prek obvestil, kar bi jim omogočilo hiter in učinkovit odziv v zvezi z vsebinami, ki so označene kot nezakonite;
- priznanje digitalne razsežnosti nasilja na podlagi spola v nacionalnih strategijah, programih in akcijskih načrtih kot del celostnega odziva na vse oblike nasilja na podlagi spola;
- spodbujanje sodelovanja med državami članicami, spletnimi posredniki in nevladnimi organizacijami, ki delajo na tem področju, na primer z dogodki za vzajemno učenje in javnimi konferencami;
- multidisciplinarno in večdeležniško sodelovanje, tudi s tehnološkimi podjetji, ponudniki storitev gostovanja in pristojnimi organi, o dobrih praksah za odpravo nasilja na podlagi spola v skladu s temeljnimi pravicami.

Priporočilo 4 o zaščiti in podpori žrtev ter nadomestilih zanje

Komisija in države članice bi morale sprejeti naslednje ukrepe, ki bi morali biti osredotočeni na žrtve in upoštevati presečni pristop:

- spodbujanje obveznega posebnega in stalnega usposabljanja za osebje in strokovnjake, ki se ukvarjajo z žrtvami kibernetnega nasilja na podlagi spola, vključno z organi kazenskega pregona, zaposlenimi v socialnih službah, službah otroškega varstva in v zdravstvenem varstvu, akterji v kazenskem pravosodju ter člani sodstva; vseevropske programe usposabljanja bi se lahko izvajalo v okviru programov za pravosodje, državljane, enakost, pravice in vrednote in skupaj z Agencijo Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (CEPOL) ter Evropsko mrežo institucij za izobraževanje v pravosodju; posebej bi se bilo treba osredotočiti na sekundarno viktimizacijo in načine njenega preprečevanja, dvojno razsežnost nasilja na podlagi spola (na spletu in zunaj njega) ter presečno diskriminacijo, pa tudi na pomoč, ki se zagotovi žrtvam s posebnimi potrebami;
- zagotovitev, da se pri vseh usposabljanjih za osebje upošteva vidik spola in da program vključuje ukrepe, s katerimi se zagotovi, da žrtev med kazenskim postopkom ni ponovno viktimizirana (ponovna viktimizacija in stigmatizacija);
- za spletne platforme, ki se predvsem uporabljajo za razširjanje pornografske vsebine, ki jo ustvarijo uporabniki, zagotovitev, da platforme izvedejo potrebne tehnične in organizacijske ukrepe za zagotovitev dostopnosti kvalificiranega priglasitvenega postopka, prek katerega lahko posamezniki platformi priglasijo, da se brez njihovega

soglasja razširja slikovno gradivo, ki jih prikazuje ali ki naj bi jih prikazovalo, in platformi predložijo dokaze prima facie o svoji fizični identiteti, in da se vsebina, priglašena prek tega postopka, odstrani v 48 urah;

- za spletne platforme, ki se uporabljajo predvsem za razširjanje pornografske vsebine, ki jo ustvarijo uporabniki, zagotovitev, da platforme izvedejo potrebne tehnične in organizacijske ukrepe, da bi zagotovile strokovno moderiranje vsebine, ki ga izvajajo ljudje, pri čemer se pregleduje vsebina, za katero obstaja velika verjetnost, da je nezakonita, kot je vsebina, ki prikazuje voajerske prizore ali upodobitve posilstev;
- vzpostavitev nacionalnih kontaktnih točk v socialnih službah in agencijah kazenskega pregona z uslužbenci, ki bodo posebej usposobljeni na področju kibernetkega nasilja na podlagi spola, da lahko žrtve prijavijo kibernetko nasilje na podlagi spola v varnem okolju; kontaktne točke bi bilo treba usklajevati prek omrežja; ti ukrepi bi prispevali k pogostejšemu prijavljanju in odpravi ponovne viktimizacije ter bi ustvarili varno okolje za žrtve nasilja na podlagi spola.
- spodbujanje dostopa žrtev do informacij v preprostem in dostopnem jeziku, ki ga žrtev razume, zlasti o pravni pomoči in ukrepih, pa tudi podpornih storitvah, in razvoj posebnih storitev za žrtve kibernetkega nasilja (telefonske linije za pomoč, zavetišča, pravna in psihološka pomoč); olajšanje prijavljanja s strani žrtev, omogočanje žrtvam, da pridobijo odredbe o zaščiti, in razvoj mehanizmov pravnega varstva z ustreznimi ukrepi za povračilo odškodnine;
- zagotovitev potrebnih virov in strokovnega znanja za nacionalne telefonske linije za pomoč za odzivanje na digitalno razsežnost nasilja na podlagi spola;
- vzpostavitev vseevropske telefonske linije za pomoč kot kontaktne točke za žrtve in zagotovitev, da jo žrtve lahko enostavno in svobodno uporabljajo; razvoj imenika služb za podporo, vključno s telefonskimi linijami za pomoč in mehanizmi za prijave, ki so na voljo v posameznih primerih kibernetkega nasilja;
- zagotovitev, da imajo žrtve kibernetkega nasilja na podlagi spola v državah članicah dostop do specializiranih podpornih storitev in pravnega varstva, pravnih sredstev ter varnih in dostopnih postopkov in mehanizmov za prijavo ne glede na to, ali vložijo pritožbo; odprava vseh ovir, s katerimi se lahko srečujejo žrtve, ki se odločijo vložiti pritožbo, in vzpostavitev mehanizmov za pritožbe, do katerih lahko žrtve enostavno in takoj dostopajo, tudi digitalno;
- razvoj mehanizmov sodelovanja med državami članicami, spletnimi posredniki in nevladnimi organizacijami, ki se ukvarjajo s tem, pa tudi med ustreznimi akterji, kot so sodstvo, javni tožilci, organi kazenskega pregona, lokalni in regionalni organi ter organizacije civilne družbe;
- podpiranje organizacij civilne družbe, zlasti tistih, ki zagotavljajo storitve za podporo žrtvam, vključno s finančno podporo;
- spodbujanje etičnega razvoja in uporabe tehnoloških rešitev, ki nudijo podporo žrtvam in pomagajo identificirati storilce, ob zagotavljanju popolne skladnosti s temeljnimi pravicami;

Komisija bi morala pripraviti vodilna načela za uradnike agencij kazenskega pregona, kadar obravnavajo žrtve, ki prijavijo kibernetko nasilje na podlagi spola, s katerimi bi jim morali zagotoviti potrebne mehke veščine in znanja za pozorno poslušanje, razumevanje in spoštovanje vseh žrtev kibernetkega nasilja na podlagi spola; vodilna načela bi morala vključevati pristop, ki upošteva vidik spola.

Države članice bi morale razviti posebne zaščitne in podporne storitve, ki bi bile brezplačno

na voljo vsem žrtvam, vključno z nujno in dolgotrajno podporo, kot je psihološka, zdravstvena, pravna, praktična in socialno-ekonomska podpora, pri čemer je treba upoštevati specifične potrebe žrtev in posebno pozornost nameniti žrtvam iz najbolj izpostavljenih skupin ali skupin, ki pomoč najbolj potrebujejo. Komisija bi morala države članice pri tem podpreti.

Priporočilo 5 o pregonu in kriminalizaciji kibernetkega nasilja na podlagi spola

Na podlagi opredelitve iz priporočila 2 in ob upoštevanju, da bi lahko imela kriminalizacija kibernetkega nasilja na podlagi spola odvračilni učinek na storilce, bi bilo treba pri kriminalizaciji kibernetkega nasilja na podlagi spola upoštevati naslednja merila:

- oblike kibernetkega nasilja na podlagi spola, ki naj bi jih države članice kriminalizirale (da bi bile zajete tudi zgodnje faze kibernetkega kriminala, torej napeljevanje, pomoč, podpora in poskus);
- najnižje in najvišje kazni (zaporne in denarne kazni);
- čezmejno preiskovanje in pregon;
- oteževalne okoliščine, odvisno od profila žensk in deklet, ki so žrtve (izkoriščanje posebnih značilnosti ali ranljivosti žensk in deklet na spletu);
- posebne določbe s smernicami za preiskave in pregon, ki bi bile namenjene predvsem agencijam kazenskega pregona in tožilcem in ki bi morale vključevati tudi posebna navodila za agencije kazenskega pregona o zbiranju dokazov;
- učinkovito sodelovanje med organi kazenskega pregona in tehnološkimi družbami ter ponudniki storitev, zlasti v zvezi z identifikacijo storilcev in zbiranjem dokazov, ki bi morale biti povsem v skladu s temeljnimi pravicami in svoboščinami ter pravili o varstvu podatkov;
- vsi dokazi bi morali biti zbrani tako, da se s tem ne bi povzročila sekundarna viktimizacija ali ponovna travmatizacija žrtve;
- oteževalne okoliščine, odvisno od profila žensk, deklet in oseb LGBTIQ, ki so žrtve (izkoriščanje posebnih značilnosti ali ranljivosti žensk, deklet in oseb LGBTIQ na spletu);
- ocene tveganja bi morale vključevati in upoštevati vedenjske vzorce in vidike spola v dogodku, kot so stereotipi, diskriminacija ter grožnje in ustrahovanje, povezani s spolnostjo; te informacije bi bilo treba uporabiti pri odločanju o nadaljnjih ukrepih in za izboljšanje zbiranja podatkov o različnih oblikah kibernetkega nasilja na podlagi spola;
- zagotavljanje dokazov ne bi smelo predstavljati bremena za žrtve ali prispevati k nadaljnji viktimizaciji.

Vsi ukrepi bi morali biti osredotočeni na žrtve in imeti presečen pristop.

Priporočilo 6 o zbiranju podatkov in poročanju

Komisija in države članice bi morale redno zbirati in objavljati celovite razčlenjene in primerljive podatke o različnih oblikah kibernetkega nasilja na podlagi spola, ki ne bi temeljili samo na poročilih organov kazenskega pregona ali organizacij civilne družbe, temveč tudi na izkušnjah žrtev. Na njihovi podlagi bi lahko bile izvedene celovite študije. Podatke držav članic o kibernetkem nasilju na podlagi spola bi bilo treba zbirati in dati na voljo v podatkovnih zbirkah statističnih podatkov Evropskega inštituta za enakost spolov,

Agencije Evropske unije za temeljne pravice in Eurostata, države članice pa bi morale zagotoviti, da kar najbolj izkoristijo zmogljivosti in vire Evropskega inštituta za enakost spolov. Agencija Evropske unije za temeljne pravice bi morala izvesti novo obsežno vseevropsko raziskavo o vseh oblikah kibernetkega nasilja na podlagi spola, ki bi morala temeljiti na najnovejših podatkih Unije, da bi se lahko ustrezno odzvali.

Komisija bi morala Evropskemu parlamentu in Svetu redno poročati o ocenah, v kakšni meri države članice izvajajo ukrepe po tem priporočilu. Komisija bi tudi morala izboljšati po spolu razčlenjene podatke o razširjenosti in škodi, ki jo povzroča kibernetno nasilje na podlagi spola, na ravni Unije.

Komisija in države članice bi morale razviti kazalnike za merjenje učinkovitosti svojih ukrepov za odpravo kibernetkega nasilja na podlagi spola.

Dodatna priporočila bi lahko vključevala:

- pripravo statističnih podatkov o razširjenosti in oblikah kibernetkega nasilja, pri čemer bi bilo treba spodbujati enotnost in primerljivost podatkov, ki jih zbirajo države članice,
- vseunijski program zbiranja podatkov,
- redno zbiranje podatkov, da bi znanje ustrezalo stalnemu razvoju orodij in tehnologij, ki se lahko uporabljajo za izvajanje kibernetkega nasilja;
- priporočilo, naj se izkoristijo zmogljivosti in strokovno znanje Evropskega inštituta za enakost spolov, Eurostata, Agencije Evropske unije za temeljne pravice, Europol, Eurojusta in Agencije Evropske unije za kibernetno varnost.

OBRAZLOŽITEV

Ozadje in utemeljitev predloga

Nasilje na podlagi spola na spletu in zunaj njega izhaja iz strukturnih neenakosti v naši družbi. O njem se še vedno molči in še vedno je ena najhujših kršitev človekovih pravic. Nasilje na podlagi spola ostaja razširjeno ter ima hude posledice za žrtve, njihove družine in skupnosti. Razmere se dodatno zaostrojujejo zaradi spolnih pristranskosti, stereotipov in stalnih izrazov zgodovinsko neenakega razmerja moči. V Konvenciji Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija) je priznana ta strukturna narava nasilja na podlagi spola. Ne gre torej za en sam dejavnik, temveč vrsto kulturnih, pravnih, ekonomskih in političnih dejavnikov, ki prispevajo k širjenju nasilja na podlagi spola v naši družbi.

V današnji digitalni dobi internet in IKT hitro ustvarjata nova socialne digitalne prostore in preoblikujeta načine srečevanja, komunikacije in interakcije med posamezniki. Spletne in z IKT podprte oblike nasilja na podlagi spola so postale vse pogostejše, zlasti z vsakodnevno in vesplošno uporabo platform družbenih medijev ter drugih tehničnih aplikacij. Kibernetsko nasilje nad ženskami je oblika nasilja na podlagi spola. Kibernetsko nasilje vključuje kibernetsko nadlegovanje, kibernetsko zalezovanje, zlorabo slik brez soglasja, seksističen sovražni govor in druge oblike.

Vendar kibernetsko nasilje na podlagi spola ni nova oblika nasilja, temveč izhaja iz nasilja na podlagi spola zunaj spleta. Močno vpliva na posameznikove temeljne pravice in svoboščine, njegovo dostojanstvo in življenje na vseh ravneh, vključno s telesnim, čustvenim in duševnim zdravjem, dobrim počutjem ter socialnim, ekonomskim in poklicnim razvojem. Žrtve doživljajo visoke ravni tesnobe, stresa, depresije, travme, napadov panike, nizkega samospoštovanja in občutka nemoči pri odzivu na zlorabo. Nekatere skupine žensk, vključno z aktivistkami in zagovornicami človekovih pravic, ženskami v politiki, novinarkami, pripadnicami etničnih manjšin, lezbijkami, biseksualkami, transeksualkami ter invalidkami, so še posebej tarča nasilja, ki ga omogoča informacijska in komunikacijska tehnologija. Presečni pristop je ključen za razumevanje posebnih oblik diskriminacije, s katero se soočajo žrtve kibernetskega nasilja na podlagi spola. Dejstva tudi kažejo, da kibernetsko nasilje na podlagi spola pogosto cenzurira glasove in udeležbo žensk kot dejavnih digitalnih državljanov, ta zaskrbljujoč učinek pa se pogosto preliva v življenje zunaj spleta.

Parlament je v številnih resolucijah priznal, kako pomembno je ustaviti nasilje na podlagi spola in nasilje nad ženskami, ter pozval k pravnim in političnim ukrepom za boj proti temu pojavu. Naslednje pobude Parlamenta odražajo te pomisleke:

- Parlament je v svoji resoluciji z dne 12. septembra 2017 o predlogu sklepa Sveta o sklenitvi, s strani Evropske unije, Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima poudaril, da bi bilo treba sprejeti ukrepe za obravnavanje pojava kibernetskega nasilja na podlagi spola, vključno z ustrahovanjem in nadlegovanjem, zlasti med mladimi ženskami in dekleti ter osebami LGBTI;
- v svoji resoluciji z dne 3. oktobra 2017 o boju proti kibernetski kriminaliteti je Parlament poudaril, da je treba uskladiti skupne opredelitve kibernetskega kriminala, vključno s spolnim izkoriščanjem otrok na spletu, kibernetskim nadlegovanjem in

kibernetskimi napadi;

- v svoji resoluciji z dne 26. oktobra 2017 o boju proti spolnemu nadlegovanju in zlorabam v EU je Parlament opozoril, da so potrebni ključni ukrepi zoper nove oblike nasilja, na primer v kibernetskem prostoru, in poudaril, da kibernetsko nadlegovanje žensk, zlasti v družbenih medijih, spodbuja druge oblike nasilja nad ženskami in dekleti;
- v svoji resoluciji z dne 17. aprila 2018 o krepitvi vloge in položaja žensk in deklet prek digitalnega sektorja je Parlament opozoril, da so digitalni načini sporazumevanja prispevali k povečanju razširjenosti sovražnega govora in groženj zoper ženske in da različne oblike kibernetskega nasilja nad ženskami še vedno niso pravno priznane. Parlament je zato pozval k večjemu usklajevanju med EU in državami članicami za boj proti čezmejnim kaznivim dejanjem, ki jih omogoča tehnologija, kot so trgovina z ljudmi, kibernetsko nadlegovanje in zalezovanje, ter pozval države članice, naj nove oblike kibernetskega nasilja vključijo v svoje kazenske zakonike;
- odbor FEMM je 26. aprila 2018 sprejel osnutek poročila, v katerem je predlagal ukrepe za boj proti trpinčenju in spolnemu nadlegovanju, tudi na spletu;
- v svoji resoluciji z dne 28. novembra 2019 o pristopu EU k Istanbulski konvenciji in drugih ukrepih za boj proti nasilju na podlagi spola;
- v svoji resoluciji z dne 21. januarja 2021 o strategiji EU za enakost spolov je Parlament pozdravil ukrepe, ki jih je predlagala Komisija za boj proti kibernetskemu nasilju, ki nesorazmerno bolj prizadene ženske in dekleta (vključno s spletnim nadlegovanjem, kibernetskim ustrahovanjem in seksističnim sovražnim govorom), zlasti aktivistke, političarke in druge javne osebnosti, ki nastopajo v javnih razpravah. Poleg tega je pozval države članice in EU, naj sprejmejo nadaljnje ukrepe, vključno z zavezujočimi zakonodajnimi ukrepi, za boj proti tem oblikam nasilja v okviru direktive o preprečevanju vseh oblik nasilja nad ženskami in boju proti njim, ter izrazil stališče, da je treba države članice podpreti pri razvoju orodij za usposabljanje za službe, ki sodelujejo v vseh fazah, od preprečevanja in zaščite do pregona, kot sta policija in pravosodni sistem, skupaj z informacijskim in komunikacijskim sektorjem, ob hkratnem varstvu temeljnih pravic na spletu,
- v svoji resoluciji z dne 21. januarja 2021 o zapolnitvi digitalnega razkoraka med spoloma: udeležba žensk v digitalnem gospodarstvu,
- v svoji resoluciji z dne 11. februarja 2021 o prihodnjih izzivih na področju pravic žensk v Evropi: več kot 25 let po Pekinški deklaraciji in izhodiščih za ukrepanje je Parlament pozval države članice in Komisijo, naj sprejmejo posebne ukrepe za izkoreninjenje kibernetskega nasilja, vključno s spletnim nadlegovanjem, kibernetskim ustrahovanjem in do žensk sovražnim govorom.

Pravna podlaga

Pravna podlaga te zakonodajne pobude je člen 83(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Izraz „računalniški kriminal“ iz člena 83(1) PDEU lahko zajema kriminal, storjen zoper elektronska komunikacijska omrežja ali informacijske sisteme ali z njihovo uporabo. Od sklenitve Lizbonske pogodbe se je zadevna terminologija spreminjala, pri čemer se izraza „kibernetski kriminal“ in „računalniški kriminal“ zdaj uporabljata izmenljivo. Hude oblike

spletnega nasilja na podlagi spola s čezmejnimi posledicami lahko spadajo na področje „računalniškega kriminala“ v smislu iz člena 83(1) PDEU.

Za dele predloga, katerih namen je spodbujati in podpreti ukrepe držav članic na področju preprečevanja kriminala ter ukrepe za zaščito in podporo žrtev ter zagotovitev povračila za žrtve, se lahko uporablja tudi člen 84 PDEU. Vendar dodatek posebne pravne podlage ne bo potreben, če se bodo predvideni preventivni ukrepi obravnavali kot dopolnilni h kriminalizaciji kibernetkega nasilja.

Obrazložitev predlaganih priporočil

Priporočila iz priloge k resoluciji vključujejo naslednje elemente: cilj direktive; področje uporabe in opredelitev pojmov; preventivne ukrepe; zaščito in podporo žrtev ter zagotovitev povračila za žrtve; pregon in kriminalizacijo kibernetkega nasilja na podlagi spola ter zbiranje podatkov in poročanje.

Cilj direktive je določiti minimalna pravila glede opredelitve kibernetkega nasilja na podlagi spola in povezanih sankcij, določiti ukrepe za spodbujanje in podpiranje dejavnosti držav članic na področju preprečevanja teh kaznivih dejanj ter ukrepe za zaščito in podporo žrtev ter zagotovitev povračila za žrtve. Soporocevalki te pobude menita, da EU nima pravnega okvira za boj proti nasilju na podlagi spola oziroma v tem primeru natančneje kibernetkega nasilja na podlagi spola ter zaščito in podporo žrtev.

Kot je navedeno v resoluciji, obstajajo številne opredelitve kibernetkega nasilja na podlagi spola, ni pa mednarodno dogovorjene pravne opredelitve. Zato priporočilo o področju uporabe in opredelitvi pojmov nalaga Komisiji, naj predlaga posebno opredelitev, ki bo lahko zajela vse oblike nasilja na podlagi spola, ki so storjene v celoti ali delno z uporabo IKT ali s pomočjo IKT ali so zaradi uporabe IKT hujše in so storjene nad žensko, ker je ženska, ali nesorazmerno prizadenejo ženske. Ta predlog temelji na podlagi opredelitve, uporabljene v poročilu posebne poročevalke OZN za nasilje nad ženskami iz leta 2018 o spletnem nasilju. Predlagani preventivni ukrepi so povezani z osnovnimi vzroki nasilja na podlagi spola, vključno s kibernetkim nasiljem. Zato so posebej osredotočeni na izobraževanje, ozaveščanje, odpravo spolnih stereotipov in spodbujanje raziskav. Ukrepi tudi zahtevajo multidisciplinarno in večdeležniško sodelovanje, tudi s ponudniki storitev gostovanja, in sodelovanje s tehnološkimi podjetji o dobrih praksah za boj proti kibernetkemu nasilju na podlagi spola v skladu s temeljnimi pravicami.

Da bi zaščitili in podprli žrtve kibernetkega nasilja na podlagi spola, je v predlogu najprej navedeno, katere kategorije žrtev bi bilo treba obravnavati. Te kategorije naj bi bile čim bolj celovite, pri čemer bi bilo treba upoštevati presečnost in posebne potrebe žrtev. Predlog poleg tega vključuje več ukrepov, ki bi jih bilo treba izvesti za zaščito in podporo žrtev. Posebej je poudarjena potreba po izboljšanju in olajšanju prijavljanja ter preprečevanju sekundarne viktimizacije. Usposabljanje pravnega osebja in strokovnjakov, ki bodo v stiku z žrtvami, je ključno za doseg tega cilja.

Skupaj s temi ukrepi je treba izvajati ali okrepiti posebne podporne storitve, tako da bodo zajemale tudi žrtve kibernetkega nasilja na podlagi spola (telefonske linije za pomoč, zavetišča).

Drugi element zakonodajne pobude je povezan s kazenskim pravom in pregonom kibernetkega nasilja na podlagi spola. EU mora biti zmožna določiti minimalna pravila za zagotovitev pregona kibernetkega nasilja na podlagi spola. V priporočilu, vključenem v prilogo, niso navedena vsa možna kazniva dejanja in prekrški, ker lahko hiter razvoj digitalnih tehnologij ustvari nove oblike kibernetkega nasilja. Komisiji je zagotovljen sklop meril za opredelitev teh kaznivih dejanj.

Soporočevalki vseeno menita, da bi bilo treba naslednja dejanja vključiti na seznam kaznivih dejanj v okviru kibernetkega nasilja na podlagi spola:

- kibernetko nadlegovanje (vključno s: kibernetkim ustrahovanjem, neželenim prejetjem izrecno spolnega gradiva in trpinčenjem);
- **kibernetko zalezovanje;**
- **kršitve zasebnosti, povezane z IKT** (tudi dostopanje do zasebnih podatkov ali slik, vključno z intimnimi podatki brez soglasja, njihovo izmenjevanje in obdelovanje, spolne zlorabe na podlagi slik in razkrivanje spolnih slik brez soglasja, razkrivanje zasebnih informacij in kraja identitete);
- **oddaljeni nadzor ali spremljanje** (tudi prek vohunskih aplikacij na mobilnih napravah);
- **grožnje** (vključno z neposrednimi grožnjami in grožnjami nasilja, izsiljevanjem in spolnim izsiljevanjem);
- **seksističen sovražni govor** (vključno z: objavljanjem in izmenjevanjem nasilne vsebine, uporabo seksističnih in/ali s spolom povezanih komentarjev in žalitev, zlorabljanjem žensk, ker izrazijo svoje mnenje ali zavrnejo spolne ponudbe);
- dejanja, ki lahko vodijo v **samomor** ali anoreksijo in duševno škodo;
- **računalniške poškodbe datotek**, programov, naprav, napadi na spletne strani in druge digitalne komunikacijske kanale;
- **nezakonit dostop** do mobilnih telefonov, elektronske pošte, sporočil iz aplikacij za takojšnje sporočanje ali računov na družbenih medijih;
- kršitev prepovedi komunikacije, naložene s sodnim odlokom;
- **neposredno nasilje.**

V pobudi je tudi poudarjena potreba po jasni strategiji za zbiranje razčlenjenih in primerljivih podatkov ter poročanje zadevnih organov. Če EU želi vzpostaviti ustrezen okvir za boj proti nasilju na podlagi spola, vključno s kibernetkim nasiljem, ali nasilju nad ženskami na splošno, mora biti zmožna zbirati in objavljati podatke o različnih oblikah kibernetkega nasilja na podlagi spola. Komisija bi morala skupaj s podatki, ki jih predložijo države članice, Evropskemu parlamentu in Svetu redno zagotavljati poročila o izvajanju direktive, vključno z morebitnimi ukrepi/spremembami za izboljšanje.

Sklep

Nasilje na podlagi spola, vključno s kibernetkim nasiljem, se še vedno vse bolj širi zaradi različnih družbenih izzivov, kot se je nedavno izkazalo med krizo zaradi covid-19, pri tem pa manjka politična volja, da bi njegovo odpravljanje postalo prednostna naloga. Doseganje enakosti spolov pomeni odpravo vseh oblik nasilja na podlagi spola in ovir, ki ženskam preprečujejo popolno uveljavljanje njihovih pravic. V državah članicah obstaja vrsta različnih pristopov za obravnavo kibernetkega nasilja na podlagi spola. Poleg pomanjkanja usklajene opredelitve in skupnega pristopa nekatere druge težave in izzivi vključujejo: to, da se nasilje ne prijavi vedno, omejeno ozaveščenost javnosti in organov kazenskega pregona, nezadostno podporo za žrtve ter omejene raziskave in znanje o tem pojavu. Da bi odpravljanju nasilja na

podlagi spola, tako na spletu kot tudi zunaj njega, dali nov zagon, moramo zato biti pripravljeni proučiti osnovne vzroke nasilja na podlagi spola, sisteme, ki ga omogočajo, in dejavnike, ki ga zaostrejejo. Osnovni vzroki vseh vrst nasilja na podlagi spola so enaki, zato potrebujemo zakone in politike, ki jih bodo obravnavali celostno. Istanbulska konvencija je trenutno najcelovitejša mednarodna pogodba, ki tvori pravni okvir za zaščito žensk in deklet pred vsemi oblikami nasilja ter za preprečevanje, pregon in odpravo nasilja nad njimi. Čeprav Svet še vedno blokira ratifikacijo Istanbulske konvencije, EU ne bi smela čakati, saj vsak dan čakanja prinese novo žrtev nasilja na podlagi spola. Predlagana zakonodajna pobuda naj bi se zoperstavila temu pojavu. V njej je uporabljen celostni pristop, da bi kriminalizirali nekatera dejanja, pa tudi podprli in zaščitili žrtve teh dejanj.

PRILOGA: SEZNAM SUBJEKTOV ALI OSEB, OD KATERIH STA POROČEVALKI PREJELI PRISPEVEK

Priprava tega seznama je povsem prostovoljna in je v izključni pristojnosti poročevalk. Pri pripravi poročila do sprejetja v odboru sta prejeli prispevke od naslednjih subjektov ali oseb:

Subjekt in/ali oseba:

Asha Allen

referentka za politiko in kampanje, Evropski ženski lobi

Evropski ženski lobi

Hate Aid

Iverna McGowan

direktorica in generalna sekretarka za demokracijo in tehnologijo, Urad za Evropo

Laia Serra Perelló

kazenska odvetnica, učiteljica in aktivistka

dr. Zuzanna Warso

strokovnjakinja za analitiko na stičišču znanosti, tehnologije in prava o človekovih pravicah

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	30.11.2021
Izid končnega glasovanja	+: 76 -: 8 0: 8
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Magdalena Adamowicz, Isabella Adinolfi, Christine Anderson, Malik Azmani, Simona Baldassarre, Katarina Barley, Fernando Barrena Arza, Pietro Bartolo, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Vilija Blinkevičiūtė, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Joachim Stanisław Brudziński, Annika Bruna, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Caterina Chinnici, Clare Daly, Margarita de la Pisa Carrión, Anna Júlia Donáth, Lena Düpont, Rosa Estaràs Ferragut, Laura Ferrara, Frances Fitzgerald, Cindy Franssen, Heléne Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Fabienne Keller, Peter Kofod, Łukasz Kohut, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Lukas Mandl, Karen Melchior, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Andżelika Anna Możdżanowska, Maria Noichl, Maite Pagazaurtundúa, Pina Picierno, Sirpa Pietikäinen, Emil Radev, Samira Rafaela, Paulo Rangel, Evelyn Regner, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Diana Riba i Giner, María Soraya Rodríguez Ramos, Christine Schneider, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Birgit Sippel, Martin Sonneborn, Sylwia Spurek, Jessica Stegrud, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Tomas Tobé, Isabella Tovaglieri, Dragoş Tudorache, Milan Uhrík, Ernest Urtasun, Hilde Vautmans, Bettina Vollath, Elisavet Vozemberg-Vrionidi (Elissavet Vozemberg-Vrionidi), Jadwiga Wiśniewska, Elena Jončeva (Elena Yoncheva), Chrysoula Zacharopoulou, Javier Zarzalejos, Marco Zullo
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Levteris Hristoforu (Lefteris Christoforou), Tanja Fajon, Elena Kundura (Elena Kountoura), Anne-Sophie Pelletier, Yana Toom, Miguel Urbán Crespo, Hilde Vautmans, Peter Vitanov (Petar Vitanov), Axel Voss, Isabel Wiseler-Lima

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V PRISTOJNEM ODBORU**

76	+
ECR	Andželika Anna Mozdżanowska
NI	Laura Ferrara, Martin Sonneborn
PPE	Magdalena Adamowicz, Isabella Adinolfi, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Levteris Hristoforu (Lefteris Christoforou), Nathalie Colin-Oesterlé, Lena Düpont, Rosa Estarás Ferragut, Frances Fitzgerald, Cindy Franssen, Arba Kokalari, Jeroen Lenaers, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Lukas Mandl, Nadine Morano, Sirpa Pietikäinen, Emil Radev, Paulo Rangel, Christine Schneider, Ralf Seekatz, Tomas Tobé, Axel Voss, Elisavet Vozemberg-Vrionidi (Elissavet Vozemberg-Vrionidi), Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos
Renew	Malik Azmani, Anna Júlia Donáth, Sophia in 't Veld, Fabienne Keller, Karen Melchior, Maite Pagazaurtundúa, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Michal Šimečka, Ramona Strugariu, Yana Toom, Dragoş Tudorache, Hilde Vautmans, Chrysoula Zacharopoulou, Marco Zullo
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Vilija Blinkevičiūtė, Caterina Chinnici, Tanja Fajon, Heléne Fritzon, Lina Gálvez Muñoz, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Lukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Maria Noichl, Pina Picierno, Evelyn Regner, Birgit Sippel, Peter Vitanov (Petar Vitanov), Bettina Vollath, Elena Jončeva (Elena Yoncheva)
The Left	Pernando Barrena Arza, Clare Daly, Elena Kundura (Elena Kountoura), Anne-Sophie Pelletier, Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Saskia Bricmont, Damien Carême, Alice Kuhnke, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Tineke Strik, Ernest Urtasun

8	-
ECR	Jorge Buxadé Villalba, Margarita de la Pisa Carrión
ID	Christine Anderson, Simona Baldassarre, Annalisa Tardino, Isabella Tovaglieri
NI	Milan Uhrík
Verts/ALE	Patrick Breyer

8	0
ECR	Joachim Stanisław Brudziński, Patryk Jaki, Jessica Stegurd, Jadwiga Wiśniewska
NI	Nicolas Bay, Annika Bruna, Jean-Paul Garraud, Peter Kofod

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani